

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: SOCIÁLNÍCH STUDIÍ A SPECIÁLNÍ
PEDAGOGIKY

Studijní program: SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

Studijní obor: SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA
PEDAGOGICKÁ

ÚROVEŇ SLOVNÍ ZÁSoby DNEŠNÍCH DĚTÍ V PEDAGOGICKÉ

TODAY LEVEL OF VOCABULARY IN PRESCHOOL CHILDREN

Bakalářská práce: 116FP6KSS6 2032

Autor:

Petra Vidnerová

Podpis:

Vedoucí práce: PaedDr. Blanka Housarová, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	graf	obrázk	tabulek	pramen	příloh
91	4	0	40	31	2

V Liberci dne: 27. 04. 2012

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra VIDNEROVÁ**
Osobní číslo: **P09000126**
Studijní program: **B7506 Speciální pedagogika**
Studijní obor: **Speciální pedagogika předškolního věku**
Název tématu: **Úroveň slovní zásoby dnešních dětí v předškolním věku**
Zadávací katedra: **Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl: Charakterizovat problematiku osvojování slovní zásoby v předškolním věku a zjistit, jakým způsobem a kdy mohou pedagogové v předškolním věku zachytit děti s rizikovým vývojem této řečové dovednosti. Získat údaje a informace, které budou významné pro školní dovednosti, např. čtení s porozuměním.

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat, formulace závěrů.

Metody: Testové metody.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

ČAČKA, Otto. Psychologie dítěte. 3. dopl. vyd. Tišnov: Sursum, 1997. ISBN 80-85799-03-0.

HAUSER, Přemysl. Základní pojmy z nauky o slovní zásobě a tvoření slov. 2. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3081-X.

HORŇÁKOVÁ, Katarína. Jak mluvit s dětmi: od narození do tří let. 1. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-612-4.

KUTÁLKOVÁ, Dana. Průvodce vývojem dětské řeči: logopedická prevence. 5. přeprac. vyd. Praha: Galén, 2009. ISBN 978-80-7262-598-7.

KUTÁLKOVÁ, Dana. Vývoj dětské řeči krok za krokem. 2. aktual. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3080-6.

Vedoucí bakalářské práce:

PaedDr. Blanka Housarová, Ph.D.

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: 1. dubna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 27. dubna 2012

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

doc. PaedDr. PhDr. Ilona Pešatová, Ph.D.

vedoucí katedry

dne 22 -04- 2011

estné prohlá-ení

Název práce: Úroveň slovní zásoby dnešních dětí v ped-kolním v ku
Jméno a p íjmení autora: Petra Vidnerová
Osobní íslo: P09000126

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 autorského zákona.

Prohláším, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Ufili-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si v domění povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, ať do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohláším, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 27. 04. 2012

Podkování

Podkování patří paní PaedDr. Blance Housarové, Ph.D., která mně v nově
světě děkuje za její trpělivost a velkou pomoc při tvorbě této bakalářské práce.

Tématem bakalářské práce je slovní zásoba dne-ních dětí v předškolním věku. Toto zvolené téma umožní využít autor v své práci v budoucí mateřské škole, kde pracuje jako pedagogický asistent a učitelka ve třídě předškolních dětí. Má tedy možnost slovní zásobu u těchto dětí sledovat.

Cílem této bakalářské práce je zjistit úroveň slovní zásoby u předškolních dětí. Práce je členěna na 4 kapitoly. V prvních třech se autorka věnuje teoretické stránce tématu jako je komunikace, ontogeneze řeči a jazyka, jazykové roviny řeči. Dále popisuje předškolní vzdělávání, které je pro rozvoj slovní zásoby dětí nezbytné, jeho principy. A samozřejmě jedna kapitola je věnována slovní zásobě. Jejím členěním, vývoji.

V praktické části, kterou je čtvrtá kapitola práce, se věnuje testování dětí ve věku 4-6 let. Testování probíhalo v mateřské škole, kde autorka práce pracuje jako pedagogický asistent a učitelka. A v mateřské škole ve Vamberku, kde byla autorka na logopedické stáži. Formou testu slovní zásoby, který obsahoval dvě části, byla zjištěována úroveň slovní zásoby dne-ních předškolních dětí. První částí testu se věnovala zjistit pasivní slovní zásoby dětí. Za pomoci obrázků děti pouze ukazují, co si myslí, že zadané slovo znamená. Druhá část je zaměřena na aktivní slovní zásobu. Formou dotazu na význam slova děti odpovídají věty, co o něm vědí. Jsou zde popsány zjištěné výsledky, formulovány zvolené předpoklady pro průzkum.

ANOTACE

Bakalářská práce „Úroveň slovní zásoby dnešních dětí v předškolním věku“ mapuje, na jaké úrovni je slovní zásoba předškolních dětí. Zároveň zkoumá, zda je slovní zásoba rozdílná vzhledem k věku a pohlaví dětí. Teoretická část bakalářské práce se věnuje vysvětlení pojmů, které souvisí se slovní zásobou. Jedná se o pojmy jako je komunikace, ontogeneze řeči a jazyka, jazykové roviny řeči. Dále se věnuje pojmu slovní zásoba a kurikulárním dokumentům, které jsou nedílnou součástí pro fungování předškolních zařízení, kde se slovní zásoba dětí nejlépe rozvíjí.

Praktická část práce se věnuje kvantitativnímu výzkumu dětí. Popisuje zvolenou testovací metodu. Celý test na zjištění slovní zásoby dětí je rozdělen na dvě části. První část napomáhá ke zjištění pasivní úrovně slovní zásoby dítěte. Ve druhé části se zkoumá aktivní slovní zásoba. Je zde rovněž popsána charakteristika výzkumného vzorku, délka průzkumu, cíle, předpoklady práce a následná analýza výsledků zjištěných dat.

Klíčová slova:

klíčové kompetence, komunikace, kurikulární dokumenty, ontogeneze jazyka a řeči, předškolní vzdělávání, Rámcový vzdělávací program, roviny jazyka, slovní zásoba.

ANNOTATION

Bachelor thesis Today's level of vocabulary in preschool children shows what level is the vocabulary of preschool children in the sample. At the same time it examined if the vocabulary is different for age and gender of children. Theoretical part of the bachelor thesis characterized explanation of terms which are connected with vocabulary. Characteristics based on the study of literature and its comparison. These were terms such as communication, ontogenesis of speech and language, language of levels speech. Then it explained terms such as vocabulary and curricula which are integral part of working preschools, where children's vocabulary is developed best.

In practical part the test was chosen as a survey method. The test for finding children's vocabulary was divided into two parts. The first part helps to find passive vocabulary level of the child. In the second part active vocabulary level was examined. This part contains characteristics of research sample, length of survey, aims, conditions of work and subsequent analysis of the results of collected data. These results were provided with a suitable commentary and proposals of steps were resulted. They mainly concerned with methodological recommendations for developing children's vocabulary.

Keywords

communication, curricula, general education program, key competence, levels of language, ontogenesis of language and speech, preschool education, vocabulary.

OBSAH

ÚVOD.....	10
KAPITOLA 1 KOMUNIKACE, ONTOGENEZE E I A JAZYKA	11
1.1 Vymezení pojmu komunikace.....	11
1.2 Ontogeneze e i.....	12
1.3 Jazykové roviny e i.....	19
1.4 Období mlad-ího -kolního v ku a vývoj e i.....	22
KAPITOLA 2 SLOVNÍ ZÁSoba	24
2.1 Slovní zásoba.....	24
KAPITOLA 3 KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY	29
3.1 Kurikulum p ed-kolního vzd lávání.....	29
3.2 Rámcov vzd lávací program	30
3.3 Klí ové kompetence	32
KAPITOLA 4 PRAKTICKÁ ÁST	35
4.1 Cíl bakalá ské práce, p edpoklady pro pr zkum, charakteristika vzorku.....	35
4.2 Metoda pr zkumu.....	37
4.3 Analýza a interpretace dat, zhodnocení p edpoklad	40
4.4 Navrhovaná opat ení.....	63
ZÁV R.....	66
SEZNAM POUÍITÉ LITERATURY	67
SEZNAM P ÍLOH	69

ÚVOD

Od narození uplyne dlouhá cesta, kterou musí projít každý člověk. Tak jako se nám v prvních letech vyvíjí tělo, vyvíjí se i naše mluva. Mluva se rozvíjí a my se jí musíme učit. Je velmi citlivá na vnitřní i vnější vlivy. Záleží na prostředí, v němž se každý jedinec vyvíjí, a na tom, jak okolí povzbuzuje naše projevy každého z nás. Rodinné zázemí je pro vývoj naší řeči základní. Tam dítě slyší naše slova ve všech jejich podobách. A právě na tom, jak s dítětem mluví jeho nejbližší, závisí i jeho vývoj slovní zásoby. Proto je nesmírně důležité s dítětem mluvit a odpovídat mu na jeho dotazy, podporovat jeho komunikaci. Rozvoj řeči, která je vlastní jen lidským jedincům, trvá od vlastního počátku člověka. Rychlost jejího učení souvisí i s rozvojem dalších duševních lidských schopností jako je například myšlení, vnímání a v neposlední řadě také paměť.

Celá lidská společnost se vyznačuje právě svou výsadou řeči. Mluvená řeč je totiž vlastní pouze nám lidem. Proto je naprosto nezbytné, abychom dítě učili řeči takovou, jakou chceme od něho slyšet. Naučíme-li dítě mluvit nevhodně nebo dokonce špatně, ponese si následky této výuky sami.

KAPITOLA 1 KOMUNIKACE, ONTOGENEZE JEJÍHO JAZYKA

1.1 Vymezení pojmu komunikace

„Komunikace je přenos různých informací pomocí různých komunikačních systémů, zejména prostřednictvím jazyka. Je to výměna informací, sdělování a dorozumívání. Realizuje se ve třech hlavních formách: mluvené, psané, ukazované“ (Dvořák 2007, s. 102).

Osvaldová a kolektiv definují komunikaci jako proces, při kterém dochází k přenosu a výměně sdělení - informací mezi systémy. Jako jednu z jejích nejrozsáhlejších oblastí považují oblast sociální komunikace (Osvaldová a kol. 1999, s. 93).

Podle Průchy, Walterové a Mareš je komunikace důležitá pro dorozumění se mezi členy lidské společnosti. Také oni ve své publikaci považují za nejrozsáhlejší a zároveň nejdůležitější oblast sociální komunikace. Ta by měla tvořit základ pro mezilidské styky, vztahy a jejich změny. Strukturu průběhu komunikačního procesu popisují asi takto: *„mluví o záměru sdělení o formulaci sdělení o vlastní sdělení o posluchači o interpretaci obsahu a záměru mluvčího o reakci posluchače“ (Průcha, Walterová, Mareš-2008, s. 101).*

Dle Klenkové komunikační základ tvoří čtyři základní, navzájem se ovlivňující prvky:

- komunikátor
- komunikant
- komuniké
- komunikační kanál (Klenková 2006, s. 25,26).

Vybíral ve svém pojetí komunikace uvádí její formulaci jako proces, při kterém nejen proudí informace od mluvčího k posluchači, ale je zde nutná i spoluúčast všech aktérů na obsahu zprávy a jejím dopadu. Akteři komunikace tedy aktivně ovlivňují proces komunikace v domě i nedomě (Vybíral 2005, s. 25627).

V definici pojmu komunikace se autoři v podstatě shodují, jen základ komunikačního procesu vidí Klenková více stroze než Průcha, Walterová a Mareš, kteří ho popisují detailněji. Vybíral jifi vnáší do procesu komunikace i spoluúčast, která je podmínkou pro její vznik.

Komunikace, jak soudí Byte-níková, není pouze lidskou záležitostí. Různí živočišové spolu také komunikují. Je to komunikace na chemické, optické, taktilní i zvukové úrovni. Nejvyšší je zvuková komunikace, která právě u lidí dosáhla této nejvyšší úrovně. Spojuje v sobě všechny dostupné druhy komunikace a také grafické schopnosti a schopnost číst. Komunikace je kulturní záležitost, protože s zánikem komunikace zaniká také kultura. Abychom mohli vymezit lidskou komunikaci, je nutné zabývat se nejen jazykem a mluvou (Byte-níková 2007, s. 59, 60).

Krahulcová jazyk pokládá za vlastnost specifickou určité vymezené skupiny. Jeho prostřednictvím si sdílují písemné a zvukové informace. Podléhá sémantickým, gramatickým, fonologickým i fonetickým zákonům, které jsou přesně vymezeny a jsou platné pouze v konkrétní skupině. Jazyk se dále vyvíjí, vznikají nová slova i jejich význam se mění, mění se také měnit gramatika (Krahulcová 2007, s. 12, 13).

Autoři se v podstatě shodují na faktu, že komunikace a jazyk spolu velmi úzce souvisí. Jazyk je jakýmsi nejvyšším „nástrojem“ komunikace, který je právě díky jemu vlastní pouze lidem. Je to lidská schopnost využívat a používat prostředky nutné k vytváření, přetváření a udržování mezilidských vztahů, čímž významně ovlivňuje rozvoj osobnosti jedince. Obecně lze komunikaci chápat jako ovlivňování se mezi systémy. A jazyk je možno považovat za společenský jev. Realizací jazyka je mluva. Je to projev jazyka v daném okamžiku, situaci a danou osobou. Nejdelší jím úkolem komunikativního chování člověka je tedy utváření, dodržování a přetváření mezilidských vztahů prostřednictvím vzájemného dorozumívání se a sdělování informací. Bez komunikace se nemůže vyvíjet žádná společnost. Komunikaci je tedy možné označit za základní, univerzální společenský proces pro předávání informací.

1.2 Ontogeneze děti

ONTOGENEZE = individuální vývoj jedince po čínaje oplozením vajíčka až do jeho smrti (Hartl, Hartlová 2009, s. 371).

Če Byte-níková považuje za biologickou vlastnost lidí. Jde o systém přenosu informací za pomoci jazyka. Je společensky podmíněná, má svůj psychický a sociální rozměr (Byte-níková 2007, s. 60, 61).

Peutelschmiedová a Vitásková popisují ontogenezi děti jako individuální vývoj jednotlivce. Začíná po četím a končí smrtí. Za podstatné pro vývoj děti pokládají

nenaru-ený sluch dít te, jeho intelekt a na t etím míst uvád jí podn tné prost edí (Peutelschmiedová, Vitásková 2006, s. 20).

Vývoj e i popisuje Kutálková ve t ech fázích.

První fázi vývoje je vznik zvuk vytvá ených hlasem. Ozna uje ji pojmem projevová sloflka. Jde o vyjád ení pocit , emocí. Tato projevová sloflka se v-ak je-t bezprost edn netýká pouze lidí, ale tímto zp sobem se vyjad ují i zví ata.

Druhou fázi je vytvá ení ú elových zvuk , Kutálková ji ozna uje jako vybavovací sloflku vývoje e i. Sou ástí této sloflky jsou r zné varovné systémy nebo systémy pro svolávání. Ani tato fáze je-t není specifická pouze lov ku. Jedná se o reagování na úrovni konkrétního my-lení.

T etí nejvy-í fázi, která je ufl typická pouze pro lov ka, je vydávání zvuk za ú elem sd lovat my-lenky, schopnost vnímat a pochopit obsah sd lení. Tato sloflka proto dostala název dorozumívací (Kutálková 1996, s. 36, 37).

Ontogenetický vývoj e i dle Klenkové neprobíhá u dít te jako samostatný proces. Je ovliv ován vývojem motoriky, my-lení, socializace, senzorického vnímání. Vývoj e i a my-lení probíhá do ur itého v ku nezávisle na sob . Ve vývoji e i existují p ed e ová stádia, a ve vývoji my-lení existují p edintelektuální stádia. Kolem druhého roku flivota dochází k protnutí obou stádií a my-lení se stává verbální, e ový projev intelektuální. Vývoj e i rozd luje Klenková na stádia:

- p ípravná ó p ed e ová stádia
- stadia vlastního vývoje e i

Rovn flPeutelschmiedová s Vitáskovou rozd lují vývoj e i do dvou stádií.

- stádium p ed e ové
- stádium vlastního vývoje e i

P ípravné ó p ed e ové stádium charakterizuje novorozenecký k ík, který se ozna uje jako tvrdý hlasový za átek. Jeho prost ednictvím dít p eváfln vyjad uje svoji nespokojenost. Po n m následuje m kký hlasový za átek, kdy jifl dít za íná vyjad ovat své pocity, nálady. Tento hlasový za átek p echází do stádia flvatlání, které má dv fáze. První fázi je pudové flvatlání, kdy se jedná pouze o zvuky, které se dít ti bezd n poda í. Poté jifl následuje flvatlání napodobivé, p í kterém jifl dít zcela zám rn napodobuje zvuky, které ho obklopují.

Stádium vlastního vývoje e i dle obou autorek nastupuje okolo prvního roku v ku dít te. Jde o jednoslovné vyjád ení dít te. Dít postupn za íná opakovat slova nebo jejich ásti (Peutlschmiedová, Vitásková 2006, s. 20623).

Stádia vývoje e i jsou dle Klenkové u každého jedince individuáln dlouhá a n která mohou být i vynechána. P ed e ová stadia vývoje e i trvají asi do 1. roku flivota. V tomto období si osvojuje zru nost a návyky, ze kterých následn vzniká skute ná e . Tyto ozna ujeme jako p edverbální a neverbální aktivity. Mezi p edverbální projevy pat í nap . k ik a broukání, které mají ufl-í vazbu na následnou slovní, mluvenou, zvukovou e .

Mezi neverbální projevy se adí zvukové a nezvukové prvky. Jsou p ípravou artikula ního aparátu na e a za ínají p ed narozením dít te. Dal-í innosti neverbálního projevu mohou být polykací pohyby, sání, flvýkání. N které tyto aktivity b hem flivota postupn zanikají. Ve své publikaci rozd luje p edb flná stadia e i takto:

- období k iku
- období flvatlání
- období rozum ní, vývoje vlastní e i.

Vývoj vlastní e i, které má na sebe navazující stadia, rozd lila takto:

1. emocionáln -volné stadium
2. asocia n -reproduk ní stadium
3. stadium logických pojm
4. intelektualizace e i (Klenková 2006, s. 32, 33).

Naproti tomu Kutálková ontogenetický vývoj e i rozd lila pouze do ty období v trvání od narození do t í let.

1. období k iku
2. období flvatlání
3. období rozum ní e i
4. období prvního slova (Kutálková 1996, s. 37).

Z toho vyplývá, fle Klenková pojímá ontogenezi e i v -ír-ím spektru. Zahrnuje více celk , které se na ní podílejí. Kutálková a Peutelschmiedová s Vitáskovou se naopak soust edily jen, dle jejich názoru, na nejpodstatn j-í a ontogenezi nejvíce ovliv ující aspekty.

Období k iku, flvatlání

K ik je dle Klenkové prvním projevem novorozence, je povařován na reflex. Navazuje jím zvukový kontakt, vnímá okolí, za íná st ádat dojmy. Od **6. týdne** flivota

se charakter kiku začíná mnit, stává se citově zabarveným, vyjadřuje libé a nelibé pocity dítěte. Nastává rozlišení kiku na tvrdý a měkký hlasový začátek obroukání. Začínají se rovněž u dítěte objevovat první známky flátání. Při tom dochází k opakování sacích a polykacích pohybů při pokusech o tvorbu hlasu. Mluvíme o pudovém flátání, kdy jsou vytvářeny tzv. dýchací zvuky (Klenková 2006, s. 32).

Období kiku charakterizuje Kutálková jen jako první zvuk dítěte. Nejde o pláč. V prvních dnech jde o reflexní činnost, kterou dítě vykazuje. Nemusí jít vždy o projev nedostatku, ale velmi brzy dokáže dítě tento svůj pláč ovládat a vyúfňovat ke svému prospěchu. Okolo 6. týdne se hlasový projev dítěte začíná mnit. Začíná narostat rozsah a intenzita jeho hlasu. Již máme rozlišení zvukové kády na tvrdé a měkké hlasové začátky. Tvrdými označuje svoji nelibost a měkkými spokojenost. V tomto období již dítě objevuje pohyby svého jazyka a rtů (Kutálková 1996, s. 37, 38).

6. až 8. měsíc dítěte je dle Klenkové ve znamení napodobujícího flátání, produkce vlastních zvuků. Dítě zapojuje v domou sluchovou a zrakovou kontrolu, pohybuje mluvidly, napodobuje hlásky rodného jazyka, napodobuje melodie, sílu, rytmus a intenzitu. Zpočátku jen pro vyjádření svých potřeb a pocitů (Klenková 2006, s. 33).

10. měsíc je dle Kutálkové obdobím stadia porozumění lidské intenzitě. Stále ještě nedochází k pochopení obsahu slyšených slov, ale slyšené jevy asociuje s konkrétním jevem či představou či situací, která se opakuje. Výsledkem porozumění je napodobující flátání dítěte (Kutálková 1996, s. 39, 40).

Obě autorky se v časovém rozmezí období kiku v podstatě shodují. Klenková do tohoto období začíná napodobující flátání, které Kutálková začíná do pozdějšího věku života dítěte.

Období rozumění intenzitě, prvního slova

Kutálková píše, že první v domě vyslovené slovo bývá okolo prvního roku věku dítěte. Dítě již zná význam slova. Jedná se povětšinou o jednoslabičná slova, mají zástupnou úlohu pro celou větu. Dále ufl slova nejsou jen pro tuto konkrétní větu či činnost, ale stávají se obecnými. Následuje spojování slov a přicházejí první věty. Zde jsou patrné rozdíly mezi pohlavím. Holčičky jsou ve větině připravenější a poměrně zdatnější než chlapi stejného věku. Rovněž se zabývá i dalšími detailními okolnostmi. Jsou to následující okolnosti.

- **Praha** intenzitě jsou důležitě pro vlastní vývoj slov. Pro zdokonalení intenzitě musí dítě projít prahem pochopení a proslovení.

- **První detská slova.** Obvykle jsou to výrazy pocit, pání a vle, které dítě kromě zvukovým projevem doplňuje také mimikou a gesty. Proto mimika a gesta patří neoddelitelně k vývoji řeči.
- **Slabiky.** Ve vývoji řeči má rytmiizační charakter, protože rytmus řeči se pevně váže na slabiky. Slabiky patří k základům vývoje řeči (Kutálková 1996, s. 39, 40).

Období vývoje vlastní řeči:

Lechta a kolektiv považují období vlastního vývoje řeči za velmi dlouhé, rozdělují je do dvou základních. Jedno období ve vývoji vlastní řeči označují jako **emocionálně-volné**. Jedná se o období, kdy dítě pro vyjádření svých pání a pocitů využívá jednoslovné výrazy. Tyto jednoslovné výrazy jsou tvořeny jedno- a víceslabými slovy. V doměmu vývoji řeči, které nastává okolo 8. měsíce věku dítěte, přecházejí tři stadia vývoje:

1) **Stádium vyjádření objektu a vztahu** jednoslovnými výrazy (7.620. měsíc). V tomto stádiu si dítě velmi často pomáhá používáním gest, ukazováním na předměty. Slova jsou mnohoznačná, objevují se sémantické kategorie existence, neexistence, vlastnictví. Objevují se také první dvouslovné kombinace.

2) **Stádium vyjádření vztahu mezi objekty** pomocí syntaxe (20.627. měsíc). Jde o období dvouslovných otázek. Dítě si osvojuje další sémantické kategorie stavu, množství, času. První se začínají objevovat tříslavné kombinace.

3) **Stádium vyjádření vztahu mezi objekty** sémanticko-syntaktickými vazbami (24.628. měsíc). Dítě začíná pojmenovávat vyčleněné rysy objektů pomocí přídavných jmen. Objevují se víceslovná spojení pomocí předložek a použitím času budoucího. Poté, co nejdelší stádiích již následuje rychlý rozvoj souvztahů souadných a podadných (Lechta a kol. 2005, s. 62664).

Druhým obdobím je **asociační-reprodukční** asi okolo druhého roku věku dítěte. Je to znamení dosahování určitých cílů pomocí řeči a slov. Funkcí slov je pojmenovávat výrazy slyšené, ale ve spojitosti s konkrétním jevem dítě již dokáže přenést pojmenování výrazu i na jevy podobné. Zvuky dítětem napodobované se stávají základem pro výstavbu zvukové stránky řeči. Zaátky vlastního vývoje řeči se dají rozdělit na tři období, v nichž dítě získává lepší mluvený projev (Lechta a kol. 2005, s. 62664).

Kutálková označila jednu etapu vývoje *e i* jako **stádium logických pojmů**. Dle autorky přichází ve věku okolo 3. roku života, kdy se zveřejňováním pojmů dítě učí rozlišovat slova s určitým obsahem. Právě v tomto období může docházet k vývojovým obtížím v *e i*. Po čtvrtém roce se výslovnost hlásek ustaluje. Pokud dítě po čtvrtém roce věku vyslovuje vadněnou kterou z hlásek, je třeba vyhledat logopedickou pomoc (Kutálková 2010, s. 13618).

Klenková pojmenovává další etapu vývoje *e i* jako **stádium intelektualizace *e i***, které se dotýká rozlišování slovní zásoby dítěte, zpřesňování a prohlubování obsahu slov, gramatických forem. Toto období je nejdelší a velmi dlouhé, protože trvá vlastně po celý život jedince (Klenková 2006, s. 34637).

Sovák rovněž považuje za dlouhé období intelektualizace *e i*, kdy od čtvrtého roku věku po mladší školní věk pokračuje vývoj po stránce logické. Slova jsou již chápána obsahově, zvyšuje se dovednost rozlišit pojem abstraktní a konkrétní, dítě se učí rodu, času atd. Gramaticky *e i* se dítě učí nápodobou, pamatováním si. Tyto aspekty *e i* si dítě osvojuje mluvou dospělých. Je možné rozlišit ještě i sociální toleranci mluvy, která má vycházet z individuality jedince. Tato individuálnost je založena na socializaci, tedy vstávání dítěte do společnosti. Sociální tolerance rovněž souvisí s výchovou dítěte, jeho podporou a budováním sebevědomí a sebejistoty (Sovák 1987, s. 2356258).

Po celkové analýze názorů autor jednoznačně vyplývá, že v současné době období vývoje vlastní *e i* jsou mimořádně dlouhá. Jednak z hlediska zalevování dítěte do svého prostředí, tak i z hlediska přizpůsobení se jeho zvyklostem. Ale i pro vývoj *e i*, který je v tomto období závislý rovněž na tom, zda má dítě dostatek příležitostí ke komunikaci ve společnosti dospělých lidí. Dítě má mezi nimi pocit bezpečí, což mu usnadňuje vznik asociace mezi slovy a předměty. Tímto způsobem se zvyšuje počet slov, které dítě sice neumí ještě vyslovit, ale již jim rozumí.

Z ontogenetického hlediska vývoje *e i* je dle něho dlouhý také vývoj samotného jazyka a jeho jazykových rovin. Pro správný průběh komunikace je nutné poznat i funkci jazyka. Němý ve své publikaci jmenuje tyto základní funkce:

- konativní (apelová) – má přímý posluchačský účinek
- referenční (kontextová) – odkazy na časové i prostorové vztahy
- fatická (kontaktní, interpersonální) – snaha o udržení nebo ústí na hovor
- expresivní (emotivní) – zde se má odrážet fyzický, emoční stav mluvčího

- poetická (estetická) ó d raz je kladen na formu obsahovou a tv r ího p ístupu k jazyku
- metajazyková ó zahrnuje popis ehokoli
- pojmenovávací ó pojmenovává jevy, události, p edm ty
- kognitivní ó rozvíjí my-lení a poznávání skute ností (erný 1998, s. 16, 17).

Kleker, Drechslerová definují jazyk jako systém znak vytvo ených lidmi pro jejich komunikaci. T mito znaky lze vyjád it my-lenky, city a postoje. Vysv tlují také pojem národní jazyk, který považují za znak svébytnosti národa. Do národního jazyka adí v-echny jeho spisovné i nespisovné útvary. Jazyk rozd lují do t í základních sloflek:

- zvukovou
- gramatickou
- slovní zásobu (Kleker, Drechslerová 2010, s. 3).

Fáze jazykového vývoje rozd lil Pr cha a kolektiv na tyto fáze:

- fáze p ed e ová (do 1. roku v ku) ó broukání, nápodoba zvuk , p edb flné porozum ní
- fáze jednoslovných v t (1.61,5. roku) ó uflívání jednoslovných v t bez gramatiky
- fáze prvních kombinací slov (1,5.62. roky) ó kombinace slov, rychlý r st slovníku, otázky na jména, v ci, kombinace jednoslovných v t, slovosled základní, prost edek syntaxe
- fáze jednoduchých v t (262,5. roku) ó za íná áste n sklo ovat, asovat, osvojování si gramatických morfém , obm na jednoduchých v t
- fáze souv tí (od 2,5. roku) ó po átky typotaxe, pod adná souv tí, otázka na pro a kdy, souv tí s koordinací jednoduchých v t (Pr cha a kol. 2009, s. 349, 350).

Aktivní vyuflívání jazyka souvisí s asociováním sly-ených zvuk s inností, kterou dít práv d lá. P i mluveném projevu závisí na svalové dovednosti a návyku pouflívání slov p i vhodné p íleflitosti. Jiné rozd lení fází osvojování si jazyka popisuje Vybíral:

- fáze první ó slova jsou nejprve jen zvuky, které dít sly-í
- fáze druhá ó jde o zvuku, které se opakují ve stejných situacích

- fáze třetí o opakování zvuk bez pochopení co znamenají, ať se opakování slov pro naučení
- fáze čtvrtá o vyslovení slov ve správném kontextu (Vybíral 2005, s. 114, 115)-

Nejvýraznější fáze vývoje jazyka probíhá do desátého měsíce veku dítěte. Dítě dokáže odlišit se od ostatních zvuků. V tomto období si musí osvojit základní schopnosti:

- porozumět slyšenému slovu za přítomnosti i nepřítomnosti objektu
- vyslovit slovo za přítomnosti i nepřítomnosti objektu.

Černý považuje jako nejdůležitější funkci jazyka funkci dorozumivací, sdělovací. Jako další jeho funkce uvádí tyto:

- konativní (apelová) o jejím účelem je přimět naslouchajícího k činnosti
- referenční (kontextová) o jde o odkazy na prostorové nebo časové vztahy
- fatická (kontaktní, interpersonální) o její snahou je udržet pozornost nebo účast na rozhovoru
- expresivní (emotivní) o zde se odráží fyzický i emocionální stav mluvčího
- poetická (estetická) o klade důraz na formu obsahu a tvůrčího přístupu jazyku
- metajazyková o ta slouží k popisu řeči
- pojmenovávající o pojmenovává jevy, události, předměty
- kognitivní o rozvíjí myšlení a poznávání skutečností.

Rozvoj dění není samostatným vývojem intelektové funkce, ale rozvíjí vztahy dítěte, umožňuje mu vytvářet sebezpojetí a začleňovat jej do společnosti okolních lidí (Vybíral 2005, s. 115, 116).

1.3 Jazykové roviny řeči

Jazykovou rovinou Bytové-níková označuje dílčí systém, který je daný specifickými základními jednotkami. Rozlišuje čtyři jazykové roviny:

- lexikální o sémantická
- morfologicko o syntaktická
- foneticko o fonologická
- pragmatická (Bytové-níková 2007, s. 77).

Morfologicko-syntaktická

Dle Třkodové, Jedličky a kol. je odrazem celkové úrovně vývoje dítěte po jeho psychické stránce. Do této roviny patří první slova, která zastupují funkci v ty. Jsou nesklonná a ve značně omezeném množství. Dítě používá podstatné jména v 1. pádu. Slovesa jsou v této rovině používána v infinitivu, nebo ve 3. osobě, nebo v rozkazovacím způsobu. Tímto stylem vyjadřování se vyznačuje období mezi 1,5. až 2. lety. Ke skloňování a časování dochází až mezi druhým a třetím rokem. A teprve až po třetím roce v kuřívota dítě dokáže odlišit jednotné a množné číslo. Také v tomto věku již dochází k ohýbání slovních druhů. Je to vyžíváním psychického vývoje dítěte a jeho schopností chápat souvislosti a průběh je komentovat. Morfologický pohled jazykové roviny sleduje, vyvíjejí se zastoupení slovních druhů v této rovině. Z počátku dítě hovoří pouze podstatnými jmény, ke kterým postupem času přibývají slovesa. Také jsou v počátcích vývoje detské i silně zastoupena citoslovce. Mezi posledními slovními druhy, které dítě ne používá, patří číslovky, předložky a spojky. Asi kolem 4. roku již by dítě mělo umět používat všechny slovní druhy (Třkodová, Jedlička a kol. 2003, s. 158, 159).

Bytešníková uvádí o morfologicko-syntaktické rovině toto. Syntaktický pohled se vnuje po tu slove v ty. Z počátku se jedná o dvouslovné v ty, ty dítě začíná tvořit mezi 1,5. až 2. lety. Starší dítě 2,5. až 3. již tvoří v ty víceslovné. Slovosled v těchto větách je téměř vždy založen na emocionálně podbarveném slově, které stojí na začátku každé vytvořené v ty. Ve věku 3. až 4. let se začínají u dítěte objevovat první souvětí, která jsou nejdivnější slovo. Dítě rovněž v předložkovém věku začíná s tím používat přímou řeč. Dítě se učí pravidlům skladby v nejen pasivním napodobováním i dospělých, ale používá i zobecnující asimilaci (Bytešníková 2007, str. 77).

Lexikálně-sématická rovina

Dle Peutelschmiedové a Vitáskové jde o rovinu, která se zabývá slovní zásobou. Ta se začíná rozvíjet okolo 10. měsíce v kuřívota dítěte. Jedná se spíše o pasivní slovní zásobu projevovanou pomocí gest a mimiky. Dítě již porozumí slovům, která pro něj mají obecnou formu. Postupně dochází ke konkretizacím a slova se stávají pojmenováním pro určitou věc, osobu, zvíře, místo. Nejnapadněji slovní zásoby nastává asi kolem 21. měsíce v kuřívota dítěte. Ve 3 letech by již fyziologicky vyvíjející se dítě mělo mít slovní zásobu, která čítá asi 900 slov (Peutelschmiedová, Vitásková 2006, s. 11).

Odhady hovori o tom, že jednotlivci používajú 3 až 10 000 slov. Postupné rozširovanie slovní zásoby má vliv na utváranie zkomolených slov vznikajúcich pŕehozením slabík alebo hlások a také pŕeslechnutím se. Dochází k vytváreniu neologism (Kutálková 1996, s. 41).

Slovní zásobu pŕed-kolních dŕtí a ka skládá pouze z konkrétních pojŕm vymezujících pouze jeho funkci. Pod jednotlivým názvem v ci se skrývá i ozna ení celé skupiny jev . Dŕti si se í v tomto období hrají. Nechápu je-t dosah užívaných pojŕm a jejich slovní zásoba prudce vzr stá. Z po áte ních 1000 slov, které by dŕt m lo ovládat ve 3 letech v ku, se b hem pŕed-kolního období vy-plhá aŕ na pŕ m rn 3000 slov. Dŕti ale rozumí je-t dal-ím tisíc m slov, ale tyto se nemusí objevit v jejich slovní zásob (a ka 1997, s. 58).

Na po áte ní velikosti slovní zásoby se tedy auto i shodují. Jiný názor má Kocurová, podle ní je po áte ní slovní zásoba dŕt te v t-í.

Slovní zásoba dŕt te v pŕed-kolním období by se m la podle Kocurové pohybovat okolo 5 tisíc pojŕm , které dŕt aktivn používá. Její prudký rozvoj po 3. roce v ku je zap í in n zaji-ováním vztah a souvislostí mezi pojmy. Je to druhé období otázek. Tím dochází k tzv. intelektualizaci e i. Vstupem do -koly, tedy okolo 6. roku v ku dŕt te, by m l být ukon en základní vývoj e i bez e ových vad. Také kolem 6. roku kon í formální vývoj e i. Poté se rozvíjí slovní zásoba dŕt te a zdokonaluje se syntaktická strana jazykového projevu, pŕesné a vhodné vyjad ování (Kocurová 2002, s. 26).

Foneticko ó fonologická rovina

Tato jazyková rovina se dle Kocurové v nuje mluvidl m a správné artikulaci. Dŕt se u í schopnosti fonematického rozli-ení asi od 8. m síc v ku. Dochází k up ednost ování významu pŕed zvukem. Dŕt tedy nevnímá e foneticky pŕesn , ale vybírá fonologické prvky. Mezi druhým aŕ t etím rokem v ku jŕí by mluvidla m la být pŕipravena pro artikulovanou e . Tento proces je natolik náro ný na koordinaci a fonologické pochopení, že se rozvíjí pŕ b fln , postupn a bývá ukon en mezi sedmi - osmi lety v ku flivota dŕt te (Kocurová 2002, s. 26, 27).

Pragmatická rovina

Dle Klenkové pŕedstavuje rovinu sociálního pouŕití a uplatn ní komunikace. Dŕt se u í ovládat jazyk jako systém r zných znak a pravidel. Sou asn s tím si také osvojuje schopnost pouŕití r zných komunika ních vzorc v r zných situacích a také r zným zp sobem. Dvou aŕ t íleté dŕti jŕí takto dokáŕí komunikovat. Musí tedy znát

slovní, mimoslovní a afektivní výrazové formy. Intuicí jíhl dokáfle pochopit situaci a vhodn na ni zareagovat. T íleté dít tedy dokáfle navázat a udržet krátký rozhovor nejen se svými vrstevníky, ale i s dosp ílými osobami, které jsou v jeho okolí. Dít poufívá e pro usm rn ní d ní ve svém okolí a rovn í jeho chování je e í usm r ováno (Klenková 2006, s. 40, 41).

Jazyková komunikace, jak uvádí Krobotová, podléhá normám, p í jejichfí poru-ení m fle vzniknout nedorozum ní. Každé sd lení musí mít sv j obsah, odpovídající jazykovou formou. Rovn í záleffí na vyjad ovacích schopnostech mluv ího, který by m l svou e ovou dovedností um t vyjád it, co vnímáme smysly, co si p edstavujeme, co chceme sd lit druhým, ale i to, o em p emý-líme. Toho lze dosáhnout volbou vhodných jazykových prost edk , abychom dokázali poslucha e zaujmout a také p sobit na jejich rozum a cit. Jazykový vývoj dít te je závislý na kvalit a kvantit verbální interakce mezi dít tem a dosp ílým. P í vhodné verbální stimulaci dokáfle dít jíhl na konci druhého roku poufívat asi 400 slov. P í pr m rném tempu e í vysloví dosp ílý lov k asi 500 ó 600 hlásek za minutu (Krobotová 1992, s. 7, 8).

Z toho vyplývá, jak je jazyk pro lov ka d leffitý. To, jak se ho nau í b hem svého vývoje ovládat, se odrazí na jeho následujícím fíivot ve spole nosti. Správnému poufívání jazyka se v podstat musíme u ít po celý fíivot. Rovn í je velmi d leffité, aby se jazyk vyvíjel ve v-ech jeho rovinách.

1.4 Období mlad-ího -kolního v ku a vývoj e í

Dít dle Mat j ka je v tomto období jíhl dostate n zralé v dom ovládat svá mluvidla, je schopno soustavn se u ít. Proto je období mlad-ího -kolního v ku vhodné pro nápravu e í nebo vyhledání odborné logopedické pomoci (Mat j ek 1996, s. 65).

Po tvrtém roce se výslovnost hlásek ustaluje, soudí Kutálková. Pokud dít po tvrtém roce v ku vyslovuje vadn n kterou z hlásek, je as vyhledat logopedickou pomoc (Kutálková 2010, s. 13ó18).

Mat j ek povafluje období mlad-ího -kolního v ku z hlediska e í za dobu, která je d leffitá pro v-echna v asná zji-t ní n jaké odchylky a následn nápravy vývoje e í. Nebezpe í poruch e í je rodi í velmi ásto podce ováno. Domnívají se, fle dít v-e zvládne samo, fle odborná pomoc není nutná. Ale to je velká chyba, protofle e je vedle t lesného vzhledu jedním z nejd leffit j-ích faktor p í styku s druhými lidmi. Pokud se tedy e dob e rozvíjí, je to sv dectví o fíivotní aktivit jedince a jeho lidství, protofle e

lov ka víc než co jiného jej zařazuje do společnosti lidí. Jakákoliv odlišnost je tedy společností hodnocena. Důsledkem poruchy může být frustrující a vyvolat pocity méněcennosti a úplné uzavření se do sebe (Matějka 1996, s. 68-71).

KAPITOLA 2 SLOVNÍ ZÁSoba

Jak bylo uvedeno již v první kapitole, nedílnou součástí jazykového projevu je slovní zásoba. Na její velikosti se podílí množství faktorů, na které lze ovlivnit více, jiné méně, a další v budoucnu. Prohlédneme si tedy více, co tento pojem označuje.

2.1 Slovní zásoba

Slovní zásoba, jak uvádí Prachař, Walterová a Mareš, má z pedagogického hlediska dvojí dimenzi. Jde o postupné rozvíjení mateřského jazyka, který je součástí vývoje dítěte. Úroveň slovní zásoby podmiňuje uskutečňování vzdělávání, kde se dále rozvíjí. Aby byla umožněna komunikace, musí slovní zásoba dosáhnout určité úrovně. Například v základní škole si žák po dobu devítileté školní docházky musí osvojit 1500 až 1700 lexikálních jednotek, aby se mohl vyjadřovat v každodenních situacích (Prachař, Walterová, Mareš 2008, s. 215).

Slovní zásoba dle Hubáčka, Jandové a Svobodové tvoří základní slovník jazyka, je to jeho lexikální rovina. Jde o soubor vnitřně uspořádaných vzájemných vztahů rovin: zvukovou, morfologickou, grafickou, syntaktickou a stylistickou. Základní jednotkou slovní zásoby je slovo, nejastěji prostědek pojmenování. Jedná se o základní slovní fond, kategorie slov s dlouhou existencí. Je to soubor základních pojmenování v cí, prostoru, času, vztah, významu. Její velikost se nedá přesně vyčíslit, protože se neustále zvětšuje, rozšiřuje (Hubáček, Jandová, Svobodová 2002, s. 60-62).

Slovní zásoba, jak uvádí Kutálková, se nevyvíjí rovnoměrně. Dítě prochází mnoha obdobími, kdy se zásoba nerozvíjí, ale poté za období akcelerace slov. Odhady hovoří o tom, že jednotlivci používají 3000 až 10 000 slov (Kutálková 1996, s. 41, 42).

Také Sovák je stejného názoru na růst slovní zásoby. Dle jeho mínění slovní zásoba roste nestejnoměrně. Je závislá na výslovnosti CNS, verbální stimulaci dítěte a na jeho citových vztazích. Přirozená je přitom snaha samostatného vyjádření se formou zvědavých otázek (Sovák 1984, s. 78).

Vědci navíc se shodují, že slovní zásoba tvoří základ jazyka, který se neustále vyvíjí a zdokonaluje. Jde o určité stanovené a význam srozumitelné pojmy.

Maňková slovní zásobu popisuje velmi obsáhle, definuje slovní zásobu takto: „Slovní zásoba je souhrnné označení pro všechny lexikální jednotky. Pro její zaznamenávání jsou určeny slovníky. Slovní zásoba se mění a rozšiřuje. Slovní zásobu lze rozdělit na národní a individuální.“ (Maňková 2005, s. 31).

Rozdíl je ji na následující slovní zásoby.

Národní slovní zásoba je slovní zásobou útvar národního jazyka, je mnohonásobně větší než individuální.

Individuální slovní zásoba je slovní zásobou jednotlivce, kdy u každého jedince je jiná. Její rozsah má souvislost s věkem, povoláním, prostředím v něm žijeme, se vzděláním. Je tvořena slovy běžnými i méně často se vyskytujícími v psané a mluvené komunikaci. K obohacování slovní zásoby přispívá četba. Individuální slovní zásobu můžeme dále rozdělit na pasivní a aktivní slovní zásobu.

Aktivní slovní zásobu tvoří slova, jimiž rozumíme a ve své řeči používáme. Aktivní slovní zásoba je u dospělého jedince odhadována asi na 50 000 slov.

Pasivní slovní zásobu tvoří slova, jimiž sice rozumíme, ale ve svém mluveném projevu je nepoužíváme, její velikost se odhaduje asi na 250 000 slov (Mačková 2005, s. 31).

Na velikosti aktivní slovní zásoby u dospělých jedinců se autorky v názoru rozcházejí. Mačková uvádí počet od 5 až 10 000 slov, naproti tomu Kutálková dolní hranici snížila na 3000 slov.

Mačková dále uvádí, že slovní zásobu tvoří její jádro. Jedná se o pojmenování běžných jevů a předmětů týkajících se lidského života. Jednotkou slovní zásoby jsou tedy jednotlivá slova, která se dále dělí na:

- slova spisovná: neutrální, knižní a hovorová
- slova nespisovná: obecná, národní, profesní, slangová, argotická
- slova dle prostředí: domácí, přejatá a cizí
- slova dle dobového zabarvení: zastaralá, historická, nová
- slova dle citového zabarvení: kladně citově zabarvená (lichotivá, dtská, zdvořilá, í í, eufemismy), záporně citově zabarvená (vulgární, hrubá, hanlivá, zveličelá, dysfemismy)
- slova dle četosti výskytu: frekventovaná, řídká, ojediněle se vyskytující, přelíhlá
- slova z hlediska slohového: neutrální, hovorová, knižní, básnická, odborná.

Ve slovní zásobě českého jazyka dle autorky dochází k neustálým změnám. Slova se rozšiřují nebo zužují svým významem, přeměňují svým významem. Slovní zásoba se nejčastěji obohacuje:

- spojováním slov
- odvozováním slov
- skládáním slov
- tvořením nových slov
- přejímáním
- zkracováním slov a tvořením zkratk (Mašková 2005, s. 31, 32).

Také Sochorová uřizuje pojmu jádro slovní zásoby. Označuje tak základní slovní fond. Jde o slova celonárodní, společná v tisku i v projevu, jsou to slova, která jsou nejčastěji používána. Tato slova považuje téměř za neměnnou část slovní zásoby lidu (Sochorová 2010, s. 42).

Stejně tak jako Mašková, se i ona vnučuje proměnlivé části slovní zásoby. Slovní zásobu Sochorová rozděluje na tři základní vrstvy:

- slova dle spisovnosti
- slova dle dobového hlediska
- slova podle citového zabarvení.

1) Vrstvu slovní zásoby dle spisovnosti dělí na slova:

Spisovná

- běžná (neutrální)
- hovorová (mluvená i písemná)
- knižní (psaný projev, slavnostní i písemná)
- odborná (odborné publikace)
- básnická (poetismy, neologismy)

Nespisovná

- z obecné mluveny (v soukromém projevu)
- nářečí, dialektismy, regionalismy (místní a zeměpisně omezená)
- slangová (zájmové skupiny)
- argotická (slova deklasovaných vrstev společnosti)

2) Vrstva slovní zásoby dle dobového hlediska obsahuje tato slova:

- historická (historismy)
- zastaralá (archaismy)

- nová (neologismy)

3) Vrstva slovní zásoby obsahuje slova citového zabarvení (expresivity)

Lichotivá

- mazlivá (meliorativa)
- dťská
- domácíá
- zjemnřlá (eufemismy)

Hanlivá

- zhrubřlá (dysfemismy)
- zvřliřlá (augmentativa)
- vulgřrnř
- nadřvky
- řertovná a posmřná (Sochorovř 2010, s. 46).

Slovnř zřsobu Uher je-tř dřle řlenř takř z hlediska řzemnř a sociřlnř funkcnřho.

Tato řlenřnř se soustřřuje na celonřrodnř slovnř zřsobu, kterou rozdřluje na spisovnř slova a slova obecnř řeskř.

Řzemnř funkcnř slovnř zřsobu lze rozdřlit na:

- dialektizmy
- regionalizmy (slova pouřřivnř v urřitřm regionu)
- intradialektizmy s kritřriem standardnosti nebo substandardnosti.

Aspekt sociřlnř funkcnřho rozdřřenř slovnř zřsobu dřlř na slova:

- slangovř
- profesnř
- argotickř (krycř)
- slovnř zřsoba z generacnřho hlediska pouřřivnř
- podle pohlavř uřlivatelř jazyka (Uher 1998, s. 13).

Uher i Sochorovř se tedy třmř shodli na rozvrstvenř slovnř zřsoby. Jen s třmř rozdřlem, řře Uher zřřřil vrstvy pouze na dvř. Nepovařřoval za dřleřřitou vrstvu slov dřle dobovřho období jako Sochorovř.

Naproti tomu Hauser se ve svřm pojetř slovnř zřsoby vřce soustřřuje na slovnř zřsobu z hlediska vztahř pouřřivnř slov. Vztahř mezi jejich přvodem a přřslu-nostř. Slovnř zřsobu dřle nřho tvořř vřchnř slova jednoho jazyka. Tato jsou vřzřnř rřznřmi vztahy a vytvřřejř vrstvy. Mezi dřleřřitř vztahy mezi slovy patřř:

- frekvence užívaní slov ovlivňuje slova s vysokou frekvencí a slova méně frekventní
- polysémie k útvarům národního jazyka o zahrnuje nářečí a dialektismy, slova obecná, sociální a profesionalismy
- polysémie k stylistické vrstvě o rozlišuje slova na hovorová, knižní, odborná, umělecká
- provedení slov o zde se slova dělí na domácí, cizí a zdomácněná
- citový příznak slov o charakterizují slova citová, expresivní, která je třeba dále rozdělit na slova pozitivní, negativní, zdvořilá a slova zveličující, jsou to věcná slova, u kterých převažuje citový význam
- slovoslovné souvislosti o slova na základě seskupení slov společného provedu kolem jeho kořene
- významové a věcné souvislosti o slova spojená významovou souvislostí, protikladností. Dále sem patří slova, kde je vztah nadřazenosti a podřazenosti. Mezi věcné souvislosti řadíme slova se společnou existencí v čase, prostoru, sounáležitosti (Hauser 2008, s. 469).

Slovní zásoba, jak soudí Klenková a Kolbábková, tvoří základ pro rozvoji myšlení. Na počátku je vázána zcela na konkrétní situace. Nejprve se učíme poznávat osoby, činnosti, předměty a pojmenovávat je. Vývoj závisí na předchozích zkušenostech, pochopení situace a vztahu. Po tomto pochopení se slovo stává součástí SZ. Velikost slovní zásoby ovlivňuje i vyjadřovací schopnost dítěte. Úroveň slovní zásoby mohou ovlivnit rodiče a učitelé zodpovídáním dotazů kladených dítětem. Vhodné jsou třeba různé encyklopedie, obrázkové knihy, písečky a logopedické kostky (Klenková, Kolbábková 2003, s. 61).

Tuto kapitolu si tedy můžeme shrnout tak, jak to udělala Sochorová ve své publikaci. Slovní zásoba je nedílnou součástí národního jazyka, obsahuje asi 1 000 000 slov zachycených ve slovníku. Tento národní jazyk je srozumitelný všem jeho polysémníkem a zároveň je vyjádřením jejich jednoty, hrdosti a místní polysémie. Jeho jednotlivé útvary lze obecně rozdělit pouze do tří sloftek. Jsou to:

- spisovná řeč
- nespisovná řeč
- hovorová řeč (Sochorová 2010, s. 21, 22).

KAPITOLA 3 KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY

Slovní zásobu dítí, kterou popisovala druhá kapitola, je nutné rozvíjet. Tomuto rozvíjení vydatně napomáhá společnost, která dítí obklopuje. Nejvíce dlefitý je pro dítí kontakt s vrstevníky. Tento kontakt se ve většině případů uskutečuje v předškolních zařízeních, které by dítí mělo navštěvovat.

Seznámíme se tedy s významem předškolního vzdělávání, jeho principy a za jakých podmínek je možné ho uskutečňovat.

3.1 Kurikulum předškolního vzdělávání

Předškolní vzdělávání je v systému celoživotního učení založeno na kultivaci dítí pro jeho další rozvoj. Za jeho základní cíl je považován mnohostranný rozvoj osobnosti.

Kurikulum je nejastěji chápáno jako vzdělávací program, který zahrnuje konkrétní cíle, podmínky a prostředky pro vzdělávání. V kurikulu je rovněž obsažen způsob hodnocení, zahrnuje všechny zkušenosti, které žáci získávají ve škole a přiinnostech, které se ke škole vztahují. Představuje tak nejen vzdělávací program, ale také životní koly a všechno s ním úzce souvisí. Nejdaleším prvkem je pohoda vztahových zúčastněných stran, která je jednou z nejzákladnějších pro úspěšné vzdělávání (Svobodová a kol. 2010, s. 30, 31).

Každá veřejná instituce předškolního vzdělávání má povinnost vzdělávací program připravit a zveřejnit (Prcha ed. 2009, s. 145-147).

Na ustanovení principů předškolního vzdělávání se podíleli všichni významní a uznávaní předkopníci předškolní výchovy dítí (Komenský, Fröbel, Steiner, Montessoriová). Jejich díla byla pro vytváření obecných principů předškolní výchovy zcela zásadní. Uveďme si těchto deset základních principů pro přiblížení si podstaty předškolní výchovy dítí.

- Dítě je chápáno jako plnohodnotná součást života, proto je příprava a výchova na dospělost přínosná pro daný okamžik vývoje dítí.
- Dítě je ve výchově dlefité jako celek, s čímž souvisí i jeho tělesné i duševní zdraví, potěba vnímání, přemýšlení.
- Učení = všechno poznání, v něm, které je propojeno a nelze je oddělovat.
- Významná je pro dítě jeho vnitřní motivace, k níž samo dává podnět a vidí ji.

- Sebekáze .
- Rozd lení vývoje dítěte na specifická stádia.
- Výchovu a vzd lávání za ínát u innosti, znalosti, které dítě jifl ovládá.
- Pot eba tvorby vnit ního flivota dítěte, projevuje se jen za p íznivých podmínek jeho vývoje.
- Kontakt d tí s d tmi a dosp lými.
- Výchova = vzájemné ovliv ování dítěte a vn j-ího prost edí (Bruceová 1996, s. 19, 20).

Tyto principy jsou poplatné od po átku existence p ed-kolního vzd lávání. Rozvoj my-lení, poznání a správné vyjad ování bývá jednou z hlavních my-lenek p ed-kolního vzd lávání. Proto je d leflité, aby pedagogi tí pracovníci byli vhodn p ípraveni rozvíjet komunika ní schopnosti d tí. Um t je motivovat k touze po dal-ím u ení.

Základním kurikulárním dokumentem je Rámcov vzd lávací program p ed-kolního vzd lávání. Ten si klade za hlavní cíl rozvíjet klí ové kompetence fláka. Zd raz uje rovnováhu mezi jednotlivými kompetencemi. Je cílov orientován na dítě , jeho postavení v rámci skupiny, sm uje k samostatnému projevu a prostoru odpovídající jeho moflnostem (VÚP 2006, s. 11).

3.2 Rámcov vzd lávací program

Tak jako v minulosti, vychází sou asná politika vzd lávání v R z toho, fle lov k musí být vzd láván po celý flivot, proto fle jen tak, fle se bude neustále zdokonalovat, m fle dob e usp t v interakcích s okolním sv tem. Jako nadmíru d leflitý po átek se považuje p ed-kolní vzd lávání, které obsahuje jak výukovou sloflku, tak výchovnou. Ob spo le n pak mají za úkol zajistit zdravý vývoj jedince, jeho zdárnou socializaci a nau it ho zvládat své sociální role. P ed-kolní vzd lávání proto bylo zakotveno do Národního programu rozvoje vzd lávání. Byl vytvo en nový systém kutikulárních dokument pro vzd lávání flák od 3. do 19. let. Tyto dokumenty jsou vytvá eny na státní a -kolní úrovni. Do státních se adí Národní programy pro vzd lávání a Rámcov vzd lávací programy (RVP). Oba typy dokument jsou p ístupné -íroké ve ejnosti. Rámcov vzd lávací programy (RVP) se zam ují a závazn vymezují rámec vzd lávání pro jednotlivé stupn , vymezují podmínky, pofladavky a pravidla pro institucionální vzd lávání p ed-kolního v ku a tím vymezuje základ elementární vzd lanosti. Tyto pofladavky jsou závazné pro v-echny typy mate ských -kol

a p ípravné t ídy ZTM Je otev ený pro –kolu, u ítele i fláky a tím vytvá í podmínky pro vytvá ení vlastních –kolních vzd lávacích program (msmt 2009).

Základní principy Rámcov vzd lávacího programu p ed–kolního vzd lávání (RVP PV) dle Výzkumného ústavu pedagogického:

- respektování specifík d tí p ed–kolního v ku
- umofnit rozvoj vzd lávání každého jednotlivého dít e v rozsahu jeho individuálních mořností a pot eb
- stanovit kvalitu p ed–kolního vzd lávání, základních klí ových kompetencí, podmínek, výsledk a obsahu vzd lávání
- zajistit srovnatelnou pedagogickou ú innost mezi jednotlivými mate skými –kolami a vytvá et prostor pro individualitu mate ských –kol
- umofnit vyuřtít r zných forem metod a forem vzd lávání a p izp sobit je konkrétním regionálním a místním podmínkám, pot ebám, mořnostem
- poskytnout kritéria pro vnit ní vn j–í evaluaci mate ských –kol (VUP 2006, s. 10).

Po shrnutí lze íci, že úkolem p ed–kolního vzd lávání je doplnit rodinnou výchovu, zajistit dít ti prost edí s dostatkem p im ených podn t pro jeho aktivní rozvoj u ení a poskytnutí odbornou pé i. Je nutné vhodným zp sobem usnadnit dít ti jeho dal–í vzd lávací a řivotní cestu, rozvíjet osobnost, podporovat t lesný vývoj, spokojenost a pohodu. P ed–kolní vzd lávání má dít motivovat pro dal–í u ení a p íblířit mu hodnoty, normy společ ností uznávané. Rovn řl je d leřlité, že p ed–kolní vzd lávání vnímá osobnostní rozdíly d tí, nesnařlí se je vyrovnat, ale nabídnout jim stejné vzd lávací –ance.

Je velmi d leřlité to, co dít prořije v prvních letech řivota a co z podn t okolního prost edí p íjme. To má pro n ho trvalý charakter. Raná zku –enost se v jeho dal–ím řivot dále zhodnotí.

Rámcov vzd lávací program

Obsah Rámcov vzd lávacího programu je rozd len do p tí oblastí. Tyto oblasti definovali odborníci. Jednotlivé celky se v nuřjí vzd lávání v dané oblasti. Kařdá z ástí se v nuře jiné oblasti a v–echny jsou vzájemn propojeny, navazují na sebe. U í dít jistým schopnostem, rozvíjejí jeho dovednosti.

- Biologické ó Dít a jeho t lo
- Psychologické ó Dít a jeho psychika

- Interpersonální o Dítě a ten druhý
- Sociálně-kulturní o Dítě a společnost
- Enviromentální o Dítě a svět

Dítě a jeho tělo o záměrem tohoto celku je stimulace a podpora růstu, neurosvalového vývoje, fyzické pohody, zlepšení fyzické zdatnosti, podpora manipulací schopností, výuka sebeobslužných dovedností, vedení ke zdravým životním návykům a postojům.

Dítě a jeho psychika o cílem je podpora psychické zdatnosti a odolnosti, duševní pohody, rozvíjení intelektu, řeči, jazyka, poznávacích funkcí, citů, vlnění, rozvoj kreativity, vlastního sebepojetí, sebevyjádření se, osvojování a rozvoj vzdělávacích dovedností. Jde o celkovou podporu rozvoje poznávání a učení.

Dítě a ten druhý o záměrem tohoto celku je podpora pro vytváření vztahů dítěte k druhým lidem, posilování vzájemné komunikace a zajištění pohody ve všech těchto vztazích.

Dítě a společnost o zaměřuje se na sociální a kulturní obsah života. Cílem je uvést dítě do společenství lidí, pravidel pro společné soužití, odhalit materiální a duchovní hodnoty, naučit je vnímat kulturu a umění. Umocňuje také dítěti osvojit si dovednosti, návyky a postoje důležité pro vytváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Dítě a svět o je celek, který má dítě rozvíjet v enviromentální oblasti. U dítěte povdomí o okolním světě a jeho postoji k životnímu prostředí (MTMMT 2009).

3.3 Klíčové kompetence

Předkolní věk je obdobím určitých verbálních, neverbálních a sociálních dovedností. V tomto věku by nemělo dítěinit obtíže komunikovat s vrstevníky, ale ani s dospělými. Komunikativní modely má dítějiž odpozorované a dokáže je použít v konkrétních situacích. Dokáže tedy rozumět slyšenému, adekvátně věku reagovat slovně a dokáže vést srozumitelný rozhovor.

Průchaed. uvádí. V rámci RVP PV jsou stanoveny vzdělávací cíle ve dvou úrovních, obecné a oblastní. Mezi obecné vzdělávací cíle jsou zaazeny rámcové cíle a klíčové kompetence. Tyto kompetence jsou považovány za očekávané výstupy, které jsou dosažitelné, ale dosažení není povinné (Průchaed. 2009, s. 145).

Základní klíčové kompetence dle RVP PV:

- komunikování
- řešení problémů
- komunikativní
- sociální a personální
- činnosti a občanské.

Pro účely této bakalářské práce si připomínáme jednu z klíčových kompetencí, a to kompetenci komunikativní - komunikování.

Komunikativní kompetence podle Práche, Walterové a Marešové jsou souborem jazykových znalostí a dovedností, které umožní realizovat různé potřeby, nejen komunikování. Vlivy přiměřené situaci a charakteristice posluchače. Soubor zahrnuje uplatňování pravidel etické etikety (Prácha, Walterová, Marešová-2008, s. 105).

Komunikativní kompetence, jak soudí Byte-níková, je schopnost využít jazykových prostředků v reálných podmínkách komunikace. Zná a ovládá systém znaků a pravidel, umí je správně použít a rozezná jeho nesprávné použití (Byte-níková 2007, s. 62).

Komunikativní kompetence v rámci RVP PV dle Výzkumného ústavu pedagogického znamenají soubor znalostí, které by dítě ukončující předškolní vzdělávání mělo umět použít. Jde o výstup zhodnocení dovedností, poznatků a postojů. Patří sem:

- ovládání etické formou vhodně formulovaných vět, samostatné vyjadřování svých myšlenek, sdělení, rozumí slyšenému, dokáže vytvořit otázku a odpověď, reaguje a vede smysluplný rozhovor
- dokáže vyjádřit a sdělit prožitky, pocity, nálady za pomoci různých prostředků
- dokáže se domluvit gesty i slovně, zvládne rozlišit symboly, kterým rozumí a zná jejich smysl
- disponuje dovednostmi, na které navazuje psaní a čtení
- rozlišuje, používá svojí slovní zásobu ke komunikaci s okolím
- zná a využívá prostředky, se kterými se setkává (knihy, telefon, počítač)
- ví, že kromě mateřského jazyka existují i cizí jazyky, které se může naučit a má vytvořeny základní předpoklady pro jejich učení se (VÚP 2006, s. 13).

Předpoklady pro rozvíjení komunikativních kompetencí v MTM jsou definovány takto:

- podstatnost výchovně etického prostředí
- prohlubování a rozšiřování komunikativních kompetencí pedagogy
- ovládání spisovně kultivované češtiny pedagogy
- správný vzor čtení
- rozvíjení čtení správnou výslovností, vyjadřovacími schopnostmi, rozšiřováním aktivní a pasivní zásoby
- rozvíjení vzájemné komunikace dětí a dospělých (MTM 2009).

Vývoj komunikačních dovedností patří k základním deficitním procesům nutným pro existenci a organizování každé společnosti. Za nejvýznamnější pro vývoj komunikace je bráno období okolo třetího let věku dítěte. V tomto věku již by dítě mělo mít komunikační kompetence na takové úrovni, aby bylo schopné se souvisle a srozumitelně vyjadřovat. Také má být schopno navazovat úspěšný kontakt s okolím, a to jak s dětmi, tak i s dospělými (Bytovéňková 2007, s. 98).

Souhrnně lze tedy komunikační kompetenci označit za velmi deficitní. Její neustálé zlepšování a zdokonalování by mělo být hlavním cílem celé výchovy a výuky dětí. Protože jen člověk, který se dokáže rozumně a vhodně vyjadřovat, může dobře obstát ve společnosti.

KAPITOLA 4 PRAKTICKÁ ÁST

V praktické ásti bakalá ské práce autorka formulovala metodologická východiska uskute n ného pr zkumu, specifikovala cíle a p edpoklady, metodu, jejífl pomocí se pr zkum uskute nil, popsala výb r souboru.

Stanovené p edpoklady vycházejí z teoretické ásti práce. Tam byly charakterizovány pojmy související s vývojem lidské e i, komunikací a rozvíjením slovní zásoby.

Komunikace, jak uvádí Byte-níková, není pouze lidskou záleflitostí. R zní flivo ichové spolu také komunikují. Je to komunikace na chemické, optické, taktilní i zvukové úrovni. Nejbf n j-í je zvuková komunikace, která práv u lidí dosáhla té nejvy-í úrovn . Spojuje v sob v-echny dostupné druhy komunikace a také grafické schopnosti a schopnost íst. Komunikace je kulturní záleflitost, protofle zánikem komunikace zaniká také kultura. Abychom mohli vymezit lidskou komunikaci, je nutné zabývat se e í, jazykem a mluvou (Byte-níková 2007, s. 59, 60).

Ve výzkumné ásti byly vyhodnoceny stanovené p edpoklady a následn formulována a interpretována data dle výsledk provedeného pr zkumu. Kone nou snahou bylo získání informací o úrovni slovní zásoby p ed-kolních d tí.

4.1 Cíl bakalá ské práce, p edpoklady pro pr zkum, charakteristika vzorku

Cílem bakalá ské práce bylo zji-t ní úrovn slovní zásoby u dne-ních p ed-kolních d tí. P edpoklady pro zji-t ní byly vybrány na základ literárních dat. Pro pr zkum byly zvoleny tyto p edpoklady:

První p edpoklad

V p ed-kolním v ku je úrove slovní zásoby u chlapc nífl-í nefl u dívek. Dívky podají lep-í výkon nefl stejn sta í chlapci, alespo o 30%.

Druhý p edpoklad

Rozdíl mezi výkony nejmlad-í v kové skupiny 465 letých a nejstar-í v kové skupiny 667 letých bude alespo 30%.

Tetíp edpoklad

Mezi nejúsp –n j–í témata v impresivním slovníku budou pat it zví ata a rekreace. D tí v t chto tématech budou dosahovat 40% úsp –nosti.

Charakteristika skupiny

Pro ú ely této bakalá ské práce byl zvolen soubor d tí náhodného výb ru. Byly vybrány d tí nav–t vující celodenn mate skou –kolu, bez mentálního postílení a d tí, které nevycházejí z bilingválního prost edí. Hlavní podmínkou výb ru byl eský mate ský jazyk dít te a jeho rodiny. V práci není sledováno po adí narození dít te v rodin , ani to, jaký má rodina socio-kulturní statut. Nicmén , dle sd lení pedagog , fiádny z respondent ze sociáln i kulturn znevýhodn ného prost edí nepochází.

Celý soubor respondent byl rozd len na t i podskupiny dle v ku. První podskupinou (P4) byla v ková kategorie nejmlad–ích respondent ve v ku 4 ó 5 let. V této kategorii bylo za azeno 8 dívek a 15 chlapc , v kový pr m r podskupiny byl 4 roky a 5 m síc .

Druhou podskupinu (P5) tvo ily d tí st edního v ku od 5 ó 6 let. Tvo ilo ji 20 dívek a 17 chlapc , pr m rný v k zde byl 5 let a 3 m síce.

Poslední podskupinu (P6) tvo ily v kov nejstar–í d tí ve v ku 6 ó 7 let, v kový pr m r byl 6 let a jeden m síc. Podskupinu tvo ilo 16 chlapc a 13 dívek. U 8 z d tí byla odlofena –kolní docházka.

Tabulka . 1 Rozlofení vybraného vzorku

V ková skupina	Po et d tí	Pr m rný v k	Chlapci	Dívky
ty letí	23	4,5	15	8
p tiletí	37	5,3	17	20
–estiletí	29	6,1	16	13
celkem	89	5,3	48	41

Záv rem lze íci, fle se jednalo o skupinu 89 d tí ve v kovém rozmezí od 4 do 6 let. V–echny d tí nav–t vovaly celodenn mate skou –kolu od 3 let v ku. Ve skupin bylo 41 d v at a 48 chlapc . D tí s odkladem –kolní docházky bylo v této skupin 8. fiádne z d tí nepocházelo z nízkého socio-kulturního prost edí. Podn tnost rodinného prost edí byla u v–ech d tí, dle sd lení pedagog , na r zné úrovni.

Tabulka 2. Kritéria výběru vzorku

Kritéria vazuující	Kritéria vyvolující	Kritéria bezvýznamná
Monolingvální respondent	Mentální postižení	Poadí dítěte v rodině
Věk respondenta	Smyslové postižení	Socio-ekonomický status rodiny
Intaktní populace	Závažné neurologické postižení	Podnetnost prostředí v rodině

4.2 Metoda průzkumu

Metodou pro průzkum bylo zvoleno testování. Byl vybrán ucelený test receptivní a expresivní slovní zásoby. Proto se praktická část bakalářské práce bude podrobněji zabývat standardizovaným testem Wallace a Hammilla z roku 2002 (CREVT 2).

Tento standardizovaný test pochází ze Spojených stát amerických. Je časově neomezený, individuálně vyhodnocený. Test CREVT 2 je vytvořen pro věkovou skupinu od 4 let (receptivní podoba subtestu), od 5 let (expresivní podoba subtestu), od 11-17 let (použití oba subtesty). Test je sestaven za účelem rozpoznání nedostatků ve slovní zásobě. Dále nám může odhalit rozpor mezi receptivní a expresivní slovní zásobou. Test je v podobě dvou variant A a B. Na testu je možné dokumentovat pokrok v instruktážních programech, další výhodou testu je, že může pomoci jako výzkumný nástroj.

Pracovním podnetem pro první část testu - receptivní sloflky slovní zásoby, je barevné fotoalbum v podobě obrázkové knihy. Tato je společná pro obě formy testu. Obsahem knihy je 10 stran, na každé z nich je šest velmi kvalitních fotografií. Vždy je jedna strana věnována specifickému tématu. Jedná se o témata: zvířata, povolání, jídlo a domácí potřeby, rekreace, nádobí.

Pro testování se používá běžný testovací formát ošukavě na ten obrázek, který Ti budu říkat. CREVT 2 subtest sloflka expresivní slovní zásoby požaduje, aby testovaný jedinec vysvětlil daná slova. Podstatou jsou odpovědi na otázky typu ošCo znamená slovo pták? Tento způsob subtestu slovní zásoby byl vytvořen napodobou z Wechslerovy inteligence škály pro děti (WISC oš III, Wechsler 1991).

CREVT 2 je velmi populární mezi logopedy, školními psychology a pedagoškolními pedagogy zejména v Americe. Poloflky v subtestech oš slova, byla

vybrána na základ praktických zkušeností a také na podkladech experimentálního výzkumu. Praktické zkušenosti obsahují náležitosti jako je snadná administrace testu a snadný výpočet skóre odpovědí. Experimentální výzkum je odrazem úspěšnosti postupu ke konstrukci testu, kde položky, ze kterých se sestavuje subtest, jsou vybrány na základ statistického ověření. Prvním bodem této procedury je rozvoj široké slovní zásoby. Tento reprezentuje 10 různých kategorií. Položky jsou poté zkoumány na širokém vzorku osob. Výsledky ověření byly statisticky analyzovány do polofek, které mají být dosaženy v subtestu. Těžké nebo příliš lehké položky anebo položky vyřadující shodnou odpověď byly poté ze subtestu vymazány.

Hlavní důvody použití testu CREVT :

Identifikace lidí, kteří jsou pod úrovní svých vrstevníků v oblasti užití slovní zásoby. Pro vymezení rozdílu mezi receptivní a expresivní slofkou slovní zásoby. Zaznamenává pokrok ve vývoji slovní zásoby o dle sledků speciálních intervenčních programů. Výzkumné studie o měření slovní zásoby.

Kompetence zkouejícího

Dle autora může test zpracovávat každý, kdo je v praxi zkušený a způsobilý v administraci, vzdělání, jazyku a psychologii. Zkouející také musí být dle kladně seznámen s manuálem. To je velmi důležité v sekci, která se vztahuje k použití norm, jejich interpretaci a oznámení výsledků. Obecně lze tedy říci, že testy mohou využívat nejen psychologové, ale i logopedi.

Test je zajímavý také v tom, že není časově limitován. V tčínou se jedná o časový interval od 20 do 30 minut v novaný obma subtesty. Zpracování každého ze subtestů trvá asi okolo 10 o 15 minut.

Výsledky testu jsou poskytnuty ve formě skóre, procentuálně a v kového ekvivalentu pro každý subtest. Při emě skóre je rozděleno na hrubé a standardní skóre. Hrubé skóre se může přepočítat do v kového ekvivalentu, standardního skóre nebo procent dle normativního pohledu v testu uvedeného. Hrubé skóre označuje celkový počet bodů, které testovaná osoba získá v subtestu. Toto skóre má nízkou klinickou hodnotu. Jeho hodnota spoívá ve skutečnosti, že jej lze přepočítat na v kový ekvivalent, procenta a standardní skóre. Standardní skóre poskytuje o výkonu testovaného nejlepší údaj. Je to základ normální distribuce, což označuje sumu sto a standardní odchylku 15. Standardní skóre tak zkouejícímu poskytuje možnost udlat

porovnání mezi subtesty. Standardní skóre pro obecní slovní zásobu je výsledkem sečtením standardního skóre ze subtestu a zpracováno do hodnoty nesoucí název šuma standardního skóre. Pro účely této bakalářské práce budeme pracovat s hrubým skóre, neboť uváděné ekvivalenty jsou pro americkou populaci dle českých výsledků jsou stále v experimentální formě.

Procenta, procentní data odráží hodnotu, která určuje celkové procento distribuce, které je stejné nebo níž než celkové skóre. Tento výklad je snadný k porozumění a takovéto převádění na procenta je běžné skórování pro odborníky. Ti jej používají hlavně při sdílení výsledků testování s jinými odborníky.

Podle obsahu testu je obvykle označen vkový ekvivalent, který je specifický. Ekvivalentní vek je tedy spojený s testy tení, proto se označuje jako špecifický vek. Testy spojené se slovní zásobou jsou nazývány švk slovní zásoby. Hrubé skóre tedy ukazuje spojení se specifickým vekem.

Dalším důležitým obsahem testu jsou identifikační informace. Test tedy poskytuje relevantní data o testovaném jedinci, datum narození a jeho chronologický vek. Toto nám, jak je výše uvedeno, poskytuje informace o skutečné vkové úrovni slovní zásoby vzhledem k vekovi testovaného.

Podle autora je tento test vhodný ke zjištění slovní zásoby pro většinu osob. Je to zejména z důvodu možnosti porovnání informací a schopností z oblasti slovní zásoby, ta je rozdělena do dvou testovacích formátů. Osoby, které mají dobré skóre v tomto složení, ukazují zafixovanost slovních významů v mluvené řeči. Jedná se o správné užívání slov při vlastní konverzaci. Tito jedinci znají přesný význam používaných slov. Autoři se také domnívají, že lidé mající vysokou slovní zásobu, jsou rovněž úspěšní i v jiných verbálních dovednostech. Jedná se o dovednosti související se školní výukou, jmenovitě čtení a psaní. Rovněž by nás nemělo překvapit, že tyto jedinci jsou úspěšní také v testech inteligence. Je to z důvodu, že tyto testy měří také slovní dovednosti v jejich psané formě. Za níže hodnocené jedince Wallace a Hammill označují lidi s mentálním postižením. Další skupiny pak tvoří lidé, kteří neovládají dostatečně jazyk, jedinci s vývojovou dysfázií, lidé neslyšící nebo s postižením sluchu, dále se jedná o jedince, kteří pocházejí z nepodmíněného prostředí.

V souvislosti s výše uvedeným je nutné interpretovat výsledky opatrně. Každý test má jisté limity, které je potřeba při interpretaci výsledků zohlednit. Testující osoba

n kdy často zapomíná, že test není určený pro diagnostiku. Výsledky testu slouží pouze jako součást hodnocení, ne pro určení diagnózy. Testem lze určit pouze stupeň výkonu v ten daný čas v dané situaci. Rozhodně neříkají testujícím o vod výkonu testované osoby. Výsledky slouží tedy pouze jako forma pomoci pro celkové klinické posouzení.

CREVT 62 byl normován v 38 státech USA, na 2 545 osobách. Vzorky vybrané pro přípravu CREVT 62 norem, byly použity pro testování na jaře v letech 1993, 1996, 2000. Charakteristika vzorku se zaměřila na zastoupení lidí různých pohlaví, etnika, vzdělání, výchovy rodičů, zeměpisné polohy, věku.

4.3 Analýza a interpretace dat, zhodnocení předpoklad

Test CREVT je, jak již bylo popsáno výše, rozdělen na dvě části, receptivní slovník a expresivní slovník. Dále měl test dvě varianty A, B. Obě obsahovaly podobná slova. Autorka si nejprve rozdělila respondenty do skupin podle věku. Začala od nejstarší vkové skupiny P6 až po nejmladší vkovou skupinu P4. Testování s každou vkovou skupinou bylo rozděleno do dvou částí. Nejprve byl seřazení dle receptivního slovníku. A poté slovník expresivní. Výsledky byly zaznamenávány do testových archů. Viz. příloha 1. Celé testování probíhalo od října 2011 do ledna 2012.

Při zadávání testu bylo vždy respondentem vysvětleno, jak mají pracovat, prakticky ukázána možnost odpovědi. Nejstarší vkové kategorii (P6) bylo zadání úkol srozumitelné hned po slovním vysvětlení. Zatímco u nejmladší vkové kategorie (P4) bylo nutno podat vysvětlení formou praktické ukázky. Instrukce v tomto případě vypadaly asi takto: „Pojď se podívat, co tady mám za obrázky. Já ti budu říkat slova a ty mi ukážeš, který obrázek si myslíš, že to slovo znamená. Zkusíme si to spolu, bude to asi takhle.“

Po každé odpovědi, ať už správné nebo nesprávné, bylo dítě pochváleno, aby bylo motivováno k další spolupráci.

První část testu o receptivní slovník

Téma 1 ZVÍ ATA

Respondent m byl předložen list, na kterém bylo 6 barevných obrázků zvířat a určení sedm slov. Dále byla po jednom vybrána slova, a jejich úkolem bylo přiřadit (ukázat), který obrázek, dle jejich názoru, ho vystihuje. Úkolem na určení obrázku se dále neměly, mly ho tedy dostatek. Testování začala jako první nejstarší vkové skupina (P6). Variantu A mělo 9 chlapců, 6 dívek. Variantu B 7 chlapců a 7 dívek.

Varianta A o vybraná slova: lev, hlodavec, vepř, síla, peří, pačát, kopyto.

Varianta B o vybraná slova: vepřová, hejno, kobyla, masožravý, brko, jezdecký, parádit se.

Skupina P6

Tabulka 3.3 Téma zvířata (P6)

Varianta	Průměrná odpověď	Maximální bodový zisk
A	5,20	7 bod
B	3,64	7 bod
celkový průměr	4,44	7 bod

Ve skupině šestiletých dětí průměrně dle odpovědí správně na 4 obrázky. Tyto děti v dle správný význam všech zadaných slov. Poměr mezi pohlavími byl 3:1 ve prospěch dívek. Jen jeden chlapec neurčil ani jeden správný význam pro vybraná slova, nezaznamenal tedy vůbec žádný bod. Dle sdělení pedagoga, byl právě tomuto chlapci navržen odklad školní docházky. Jeho práce v mateřské škole je na úrovni čtyřletého dítěte. Úroveň slovní zásoby je dle sdělení učitelky na nízké úrovni. Chlapec při eipoužívá jen krátké tříslit slovné vty.

Skupina P5

Tabulka 3.4 Zvířata (P5)

Varianta	Průměrná odpověď
A	4,11
B	4,00
celkový průměr	4,05

Ve v kové skupin P5 bylo 20 dívek a 17 chlapc . Variantu A m lo 8 dívek a 9 chlapc , variantu B 12 dívek, 8 chlapc Tato v ková skupina ty letých m la pr m r také ty i obrázky. V této skupin v d la význam v-ech slov pouze jedna dívka. Těst ostatních d tí ur ilo správn -est ze sedmi možných. Mezi touto -estící d tí byla v po etní p evaze d v ata, a to 4:2. fládný obrázek správn neur ila jen jedna dívka, které byl dle sd lení u itelek rovn fl navrflen odklad -kolní docházky. Také její výsledky neodpovídají fyziologickému v ku, ale jsou opofld né.

Skupina P4

Tabulka . 5 Zví ata (P4)

Varianta	Pr m r odpov dí
A	2,81
B	1,78
celkový pr m r	2,29

Tato v ková skupina ty letých dosáhla pr m ru dvou poznanych obrázk . Variantu A m ly 2 dívky a 9 chlapc , variantu B 7 dívek a 7 chlapc . Zde je zajímavý výsledek, protože nejlepšího výsledku, ty poznanych obrázk , dosáhli chlapci. V této v kové skupin nebylo fládné dít , které by nepoznalo v bec fládný obrázek, tak jako tomu bylo u obou p edcházejících skupin.

Tabulka . 6 Téma zví ata- porovnání v kových kategorií

P6	P5	P4
4,44	4,05	2,29

Záv rem lze tedy shrnout, fl v kové skupiny P6 a P5 dosáhly podobného pr m rného výsledku, kterým bylo správné ur ení ty obrázk . Mezi d tmi, které poznaly 6 ó 7 obrázk , p evládly dívky v pom ru 7:3. Skupina P4 dosáhla pr m ru poznání 2 obrázk . Zde v-ak mezi nejlepšími byli naopak chlapci. U tohoto téma se tedy potvrdil fakt, který je uveden v teoretické ásti, fl s p íbývajícím v kem nar stá slovní zásoba d tí.

Téma 2 DOPRAVA

Toto téma dítím nabídl 6 barevných obrázků. Znovu jim bylo zopakováno, jak mají postupovat a byla jim nabídnuta praktická ukázka.

Varianta A obsahovala tato slova: lun, stojan, strojvedoucí, hangár, pravoúhlý, vodní, vzdušný, kůl.

Varianta B nabízela tato slova: dvouplošník, jídelna, nákladník, moskevský, limuzína, lokomotiva, letec, ocas.

Stejně jako v minulém tématu stálo dítím, které byly ve skupině P6, pouze slovní vysvětlení zadání. Variantu A mělo 9 dívek a 6 chlapců, variantu B 7 dívek a 7 chlapců.

Tabulka 7.7 Doprava P6

Varianta	Průměrná odpověď
A	5,26
B	5,00
celkový průměr	5,13

Z výsledků testu vyplynulo, že žestileté děti poznaly význam slov a správně určily průměrně 5 obrázků. 6 dětí určilo správně sedm z osmi možných. V této skupince děti převládali chlapci, a to v poměru 6: 1. Nejhoršího výsledku, tedy poznání pouze dvou z osmi možných obrázků, dosáhl pouze jeden chlapec. Ten dle sdělení učitele má velmi malou slovní zásobu. Je to také tichý a nepróbojný chlapec. Průměrně, tedy určení průměrně správných obrázků, dosáhlo 7 dětí z celkového počtu 29. Jde tedy o 24% žestiletých dětí.

Skupina P4

Tabulka 7.8 Doprava P5

Varianta	Průměrná odpověď
A	3,70
B	4,35
celkový průměr	4,02

Variantu A mělo 8 dívek, 9 chlapců. Variantu B 12 dívek, 8 chlapců.

Skupina pětiletých dětí dosáhla průměru 4 určených obrázků. Jeden chlapec určil správně všech 8 obrázků. Průměrného výsledku, tedy správně určení 4 obrázků, dosáhlo 10 dětí. V této skupince byly pětadvacet dívek, a to v poměru 6:4. Nejmenšího počtu určených obrázků dosáhly 2 děti. Správně určily dva obrázky. Jednalo se o jednoho chlapce a jednu dívku. Oběma tímto dětem byl doporučen odklad školní docházky. Jejich pracovní tempo je pomalé, problémy s vyjadřováním u nich učitelky nepozorují.

Skupina P4

Tabulka . 9 Doprava P4

Varianta	Průměr odpovědí
A	2,18
B	1,78
celkový průměr	2,48

Varianta A ó 2 dívky, 9 chlapců. Varianta B ó 7 dívek, 7 chlapců. Výsledky testu ukázaly, že skupina čtyřletých dosáhla průměrného určení 2 obrázků. Tohoto průměrného výkonu dosáhlo 8 dětí. Pětadvacet ve správných odpovědích měli chlapci. A to v poměru 7: 1. Všechny obrázky neurčil jeden chlapec. V průběhu testování s ním byla velmi špatná spolupráce. Jeho slovní zásoba je na velmi špatné úrovni, počet slov je omezený, navíc špatná výslovnost, dle sdělení učitelky mu mnohokrát nerozumí ani rodiče.

Závěrem lze shrnout, že s klesajícím věkem klesá i úroveň slovní zásoby, jak je popsáno v praktické části. Mezi skupinou P6 a P4 byl rozdíl v počtu správně určených obrázků 50%. Stejný rozdíl byl v podstatě mezi skupinami P5 a P4. Rovněž zde byl 50% rozdíl ve výsledném průměru správně určených obrázků.

Téma 3 POVOLÁNÍ

Toto téma nabízelo dětem opět 6 barevných obrázků. Zadání úkolu bylo stejné jako u předchozích obrázků, tedy určit správný dle vlastního názoru.

Varianta A nabízela tato slova: mechanik, opravář, stetoskop, doplňková zboží, úředník, kurýr, onemocní, strážník, ordinace.

Varianta B: poštovní, hlídka, chirurg, hasič, přístroj, strážník, karburátor, farmaceutický, homeopatický, interna.

Skupina P6. Varianta A ó 9 dívek, 6 chlapc . Varianta B ó 7 dívek, 7 chlapc .

Tabulka . 10 Povolání P6

Varianta	Pr m r odpov dí
A	4,53
B	5,07
celkový pr m r	4,08

Skupina –estiletých dosáhla v tomto téma doprava úsp –nost 4 správn ur ených slov. Pr m rného výsledku dosáhlo 5 d tí v této skupin . 3 dívky a 2 chlapci. Nejlep–ího výsledku, ur ení 7 slov, dosáhl chlapec, který m l odlofenou –kolní docházku. Dle sd lení u ítelek je tento chlapec velmi bystrý, se slovní zásobou u n ho neshledaly fládné problémy. Nemén slov, tedy 2, ur íla jedna dívenka a jeden chlapec. Ani u t chto d tí ale u ítelky nezaznamenaly problém s vyjad ováním se.

Skupina P5. Varianta A ó 8 dívek, 9 chlapc . Varianta B ó 12 dívek, 8 chlapc .

Tabulka . 11 Povolání P5

Varianta	Pr m r odpov dí
A	3,64
B	4,95
celkový pr m r	4,29

Skupina p íletých dosáhla u tohoto téma pr m rného ur ení 4 slov. Pr m rného výsledku dosáhlo 5 d tí, 3 chlapci, 2 dívky. Nejlep–ího výsledku, ur ení sedmi správných slov, dosáhly 3 d ti ó 2 chlapci, 1 dívka. Nejmen–ího po tu správn ur ených slov ó jednoho, dosáhly t i dívenky. Tyto dívky p í testování, dle poznámek u ítelek, v bec nejevily zájem o dané téma.

Skupina P4. Varianta A ó 2 dívky, 9 chlapc . Varianta B ó 7 dívek, 7 chlapc

Tabulka . 12 Povolání P4

Varianta	Pr m r odpov dí
A	3,18
B	3,07
celkový pr m r	3,12

Skupina P4 dosáhla v tomto tématu pr m rného ur ení 3 slov. Tohoto pr m ru dosáhlo 6 d tí, 3 dívky a 3 chlapci. Nejlep-ího výsledku ó ur ení 5 slov, dosáhly 2 chlapci. Nejhor-ího výsledku dosáhl chlapec, který neur il v tomto tématu ani jedno slovo správn . Je to onen chlapec, který má velmi malou slovní zásobu a se -patnou výslovností.

Záv rem lze shrnout, že v téma povolání byly skupiny P6 a P5 na stejné úrovni. Ob skupiny dosáhly stejného pr m rného výsledku. D tí správn ur ily význam 4 slov. Chlapci byli v tomto tématu jednozna n úsp -n j-í nejl dívky. Ve v-ech v kových skupinách dosáhli nejlep-ích výsledk .

Téma 4 OBLE ENÍ

Téma obsahuje 6 obrázk . D tí ur ovaly význam t chto slov.

Variantu A: obutí, k-andy, puky, volán, bu inka ó beranice, pode-ev, kanýr.

Varianta B: tenisky, sláma, kalhoty, pode-ev, jazyk, pár, kanýr.

Skupina P6. D tem sta ila pouze slovní instrukce, bez dal-í praktické ukázky.

Tabulka . 13 Oble ení P6

Varianta	Pr m r odpov dí
A	2,66
B	4,14
celkový pr m r	3,4

V tomto tématu dosáhla skupina P6 pr m rného výsledku 3 správn ur ených slov. Tohoto pr m ru dosáhlo 5 d tí, v pom ru 3 chlapci a 2 dívky. Nejlep-ího výsledku dosáhla jedna dívka, správn ur ila význam -esti slov. Nejmen-í po et správn

ur ených slov byl 2. Tohoto výsledku dosáhlo 8 d tí. Je zajímavé, že to byly d ti, které m ly testovou variantu A.

Skupina P5. D tem byla podána jak slovní, tak praktická instrukce, jak plnit test.

Tabulka . 14 Oble ení P5

Varianta	Pr m r odpov dí
A	2,70
B	3,95
celkový pr m r	3,32

Skupina P5 dosáhla pr m rného výsledku 3 správn ur ených slov. Pr m ru dosáhlo 7 d tí, 4 dívky a 3 chlapci. Nejlep-ího výsledku 6 správn ur ených slov dosáhly 3 d ti. Byly to 2 dívky a 1 chlapec. Nejhor-ího výsledku dosáhla jedna dívka, která neur ila správn ani jedno slovo. Byla to dívka, které byl navržen odklad -kolní docházky, protože její práce dle sd lení u itelek neodpovídá v ku, ale je na nií-í úrovni. Dívka má problém rovn fl s komunikací. Op t byly odpov di d tí mající testovou variantu A hor-í neí u d tí testovaných variantou B.

Skupina P4. D tem bylo vysv tleno jak verbáln , tak i názorn , jak mají pracovat.

Tabulka . 15 Oble ení P4

Varianta	Pr m r odpov dí
A	1,09
B	1,85
celkový pr m r	1,47

Pr m rn d ti ze skupiny P4 správn ur ily jedno slovo. Tohoto pr m rného výsledku dosáhlo 7 d tí ve sloíení 5 dívek a 2 chlapci. Nejlep-í výsledek, správné ur ení 3 slov, dosáhly 3 d ti. Byli to pouze chlapci. V bec řádné slovo správn neur ily 4 d ti, rovn fl chlapci. V-ichni tito chlapci m li testovou variantu A. Chlapci tedy v této v kové skupin a v tomto tématu prokázali lep-í výkon neí dívky.

Závěrem lze konstatovat, že testová varianta A byla pro děti všech věkových skupin vhodnější, dosáhly tam horších výsledků než děti, které měly testovou variantu B. Mezi dětmi, které dosáhly nejlepších výsledků, byli 4 chlapci a 3 dívky.

Téma 5 JÍDLO

Téma jídlo dětem nabídlo šest barevných obrázků. Pro **variantu A** byla vybrána tato slova: dezert, kořen, mlékárna, citrus, korpus, ořech, dužina, laktóza, solný, ořech, slaný. Pro **variantu B** byla zvolena tato slova: bochník, jablko, vymačkaný, krajíc, závin, sodík, hnědý, kravský.

Skupina P6 nepotřebovala žádnou praktickou ukázkou pro splnění požadavků testu. Stačilo jí pouze slovní vysvětlení zadání úkolu.

Tabulka 16 Jídlo P6

Varianta	Průměr odpovědí
A	5,26
B	4,00
celkový průměr	4,63

Děti v této skupině dosáhly průměrného výsledku, určily správně téměř 5 slov. Tohoto výsledku dosáhlo 10 dětí, což je 29% všech testovaných dětí. Výsledky mezi pohlavími byly vyrovnané. Tedy stejného počtu správně určených slov dosáhlo 5 dívek a 5 chlapců. Nejlepšího výsledku, 7 správně určených, dosáhla 2 děti. Tato jsou dle sledování u dětí velmi citlivá a komunikace je u nich na vysoké úrovni. Nejhoršího výsledku dosáhlo 5 dětí, správně určily pouze 2 slova. Skupinku tvořili 3 chlapci a 2 dívky.

Skupina P5. Tato skupina potřebovala ke splnění testového úkolu jak slovní vysvětlení, tak i praktickou ukázkou práce.

Tabulka 17 Jídlo P5

Varianta	Průměr odpovědí
A	4,47
B	3,70
celkový průměr	4,08

Skupina P5 dosáhla průměrného výsledku 4 správně určených slov. Průměrného výsledku dosáhlo 6 dětí, 5 chlapců a 1 dívka. Nejlepšího výsledku, 7 správně určených slov, dosáhly 2 děti. Byly to 2 dívky. Nejhoršího výsledku, jednoho správně určeného slova, dosáhli 2 chlapci.

Skupina P4. Této skupině, stejně jako předtím, muselo být podáno také ústní i praktické vysvětlení úkolu.

Tabulka 18. Jídlo P4

Varianta	Průměr odpovědí
A	2,81
B	2,71
celkový průměr	2,76

Dítě dle výsledku testu správně určí význam téměř 3 slov. Tohoto výsledku dosáhlo 6 dětí, 4 chlapci a 2 dívky. Nejlepším dosaženým výsledkem bylo správné určení významu 4 slov. Dosáhlo ho 7 dětí, 2 holky a 5 chlapců. Nejhorší výsledek měla jedna dívka, které se nepodařilo určit správný význam ani jednoho slova. Tato dívka je dle sdělení učitelky plachá. Jen velmi nerada mluví, je spíše mlčenlivá. Její slovní zásoba se z důvodu její plachosti nedala dobře zjistit.

Závěrem lze shrnout, že slova v tématu jídlo byla pro dítě obtížná. Vkové skupina P6 dosáhla téměř o 50% lepšího výkonu než skupina P4. Lze tedy vysledovat souvislost mezi věkem a úrovní slovní zásoby, tedy jak popisuje teoretická část práce.

Téma 6 OSOBNÍ POTŘEBY

Téma osobní potřeby nabídlo dětem ve **variantě A** tato slova: holicí strojek, sklovina, bradka, stěp, plak, kosmetický, nádobka, odstín. Ve **variantě B** byla tato slova: bítva, zubní, odrážející, řezatiny, fluor, zubní kámen, namydřit, glycerin.

Skupina P6

Tabulka . 19 Osobní pot eby P6

Varianta	Pr m r odpov dí
A	3,13
B	3,42
celkový pr m r	3,27

V této skupin dosáhly d ti pr m rného výsledku 3 správn ur ených slov. Pr m rného výsledku dosáhlo 7 d tí, 5 chlapc a 2 dívky. Nejlep-í dosažený výsledek m la jedna dívka. Správn ur ila význam –esti slov. Nejhor-ího výsledku dosáhl chlapec, který neur il správn význam ani jednoho slova. Tento chlapec m l odloženou –kolní docházku. Dle sd lení u ítelek je jeho slovní zásoba neodpovídající v ku.

Skupina P5

Tabulka . 20 Jídlo P5

Varianta	Pr m r odpov dí
A	3,47
B	3,95
celkový pr m r	3,71

Skupina P5 dosáhla v tomto tématu pr m rného výsledku tém 4 správn ur ených význam slova. Tohoto výsledku dosáhlo 5 d tí, 3 dívky a 2 chlapci. Nejlep-ím výsledkem bylo ur ení 7 slov, dosáhly ho 2 dívky. Nejhor-í výsledek m la rovn fl dívka, která neur ila správný význam ani jednoho slova.

Skupina P4

Tabulka . 21 Jídlo P4

Varianta	Pr m r odpov dí
A	1,64
B	2,21
celkový pr m r	1,92

Děti v této skupině správně určily význam 2 slov. Průměrného výsledku dosáhlo 9 dětí, bylo to 5 chlapců a 4 dívky. Nejlepší výsledkem skupiny P4 bylo správné určení 4 slov. Dosáhly ho 2 děti, jedna dívka a jeden chlapec. Nejhorším výsledkem pak bylo neurčení žádného slova, dosáhl ho jeden chlapec, který dle sdělení uitelky má problémy s komunikací.

Závěrem lze shrnout, že děti ze skupiny P5 podaly nejlepší výkon ze všech v kových kategoriích. Chlapci v tomto tématu podali lepší výkon než dívky.

Toto téma se v obecně dětem moc nelíbilo.

Téma .7 NÁADÍ

Téma nabízelo dětem 6 barevných obrázků. Byla vybrána tato slova pro **variantu A**: vrták, píka, vertikální, stoupat. Pro **variantu B** byla tato slova: pila, kabel, zubatá ostří, vrták. Toto téma se dětem celkem líbilo. Věm v kových skupinám stačilo pouze podat slovní vysvětlení bez potřeby praktické ukázky.

Skupina P6

Skupina .22 Náadí P6

Varianta	Průměr odpovědí
A	2,4
B	3,5
celkový průměr	2,95

Téma náadí bylo pro v kovou skupinu P6 velmi úspěšné. Ze čtyř nabízených slov děti průměrně správně určily téměř 3. Tohoto výsledku dosáhlo 12 dětí, 6 dívek, 6 chlapců, což činí 41% všech dětí z v kové skupiny P6. Věchna slova správně určilo 9 dětí, 6 dívek a 3 chlapci. Dívky z této skupiny tak podaly lepší výkon než chlapci z téže skupiny. Jen jedno slovo správně určily 3 děti, 2 chlapci, 1 dívka.

Skupina P5

Tabulka . 23 Ná adí P5

Varianta	Pr m r odpov dí
A	1,82
B	3,20
celkový pr m r	2,51

Tato skupina dosáhla pr m rného výsledku dvou správn ur ených slov. Tento výsledek m lo 12 d tí, 5 chlapc a 7 dívek. V–echna slova správn ur ilo 8 d tí, v–echny m ly testovou variantu B. Bylo to 6 dívek, 2 chlapci. Dívky tedy op t podaly lep–í výkon nefl chlapci ze stejné v kové skupiny. Nejhor–í výsledek, jedno správn ur ené slovo, m ly d ti mající testovou variantu A. Bylo to 5 chlapc a 1 dívka.

Skupina P4

Tabulka . 24 Ná adí P4

Varianta	Pr m r odpov dí
A	1,72
B	1,71
celkový pr m r	1,71

Tato v ková skupina podala vyrovnaný výkon. D ti správn ur ily 2 slova. 10 d tí správn ur ilo 2 slova, 8 chlapc a 2 dívky. Zde tedy podali lep–í pr m rný výkon chlapci. V–echna slova správn v této v kové skupin neur il nikdo.

Z výsledk testu vyplývá, fle ve v kových skupinách P6 a P5 podaly dívky jasn lep–í výkon nefl chlapci. Jen skupina P4 je odli–ná, tam byli výsledkov lep–í chlapci.

Téma . 8 DOMÁCÍ POT EBY

Téma domácí pot eby ve **variant A** nabídlo d tem tato slova: –ití, ro–t, hadice, styl, lívane ník ó pánvi ka, –vadlena, patka, sb rná nádoba. **Varianta B**: jehla, vlákno, pe en , sání, uchovávat, –pulka, cívka, sporák.

Skupina P6

Tabulka . 25 Domáci pot eby P6

Varianta	Pr m r odpov dí
A	3,46
B	3,28
celkový pr m r	3,37

Pr m rný výsledek ve skupin P6 byl 3 správn ur ená slova. Tohoto výsledku dosáhlo 5 d tí, 3 dívky a 2 chlapci. Nejlep-ího výsledku této v kové skupiny dosáhly 2 dívky. Správn ur ily význam sedmi slov. Nejhor-í výsledek m la jedna dívka, která neur ila ani jedno slovo. Tato dívka má dle sd lení u ítelek problémy s komunikací. Je spí-e ml enlivá, kontakt s vrstevníky tém nevyhledává. Jinak je ale velmi zru ná, hezky maluje.

Skupina P5

Tabulka . 26 Domáci pot eby P5

Varianta	Pr m r odpov dí
A	3,29
B	3,40
celkový pr m r	3,34

Skupina P5 m la pr m rné ur ení 3 slov. Tohoto výsledku dosáhly 4 d tí, 3 chlapci a 1 dívka. Nejlep-ím výsledkem této v kové skupiny bylo správné ur ení 7 slov, kterého dosáhl jeden chlapec. Nejhor-ím výsledkem se stalo ur ení jen jednoho slova. Tento výsledek m la jedna dívka. Skupina P4

Tabulka . 26 Domáci pot eby P4

Varianta	Pr m r odpov dí
A	1,81
B	1,00
celkový pr m r	1,40

Tato v ková skupina m la pr m r jednoho správn ur eného slova. D tí této v kové kategorie ásto v bec nev d ly, na co jsou dotazovány. Toto téma pro n bylo nejt fl-í. Nejlep-ím výsledkem bylo správné ur ení 3 slov. Dosáhly ho 4 chlapci. Nejhor-ího výsledku, tedy neur ení fládného správného významu slov, dosáhlo 6 d tí ve slofení 3 chlapci a 3 dívky. Z výsledk vyplývá, fle chlapci této v kové kategorie dosáhli lep-ího výkonu nefl stejn staré dívky.

Záv re ným shrnutím získáme výsledek, fle v kové skupiny P6 a P5 dosáhly stejného pr m rného výsledku. I po et d tí, které dosáhly pr m rného výsledku, byl u obou skupin podobný. Ve skupin P6 to bylo 5 d tí a ve skupin P5 4 d tí.

Téma 9 REKREACE

Téma rekreace bylo u d tí oblíbené. Reagovaly dob e, nejstar-í v kové skupin P6 sta ilo jen vysv tlení úkolu. Skupinám P5 a P4 bylo nutné prakticky p edstavit úkol.

Varianta A obsahovala následující slova: mí , seda ka, ocas, míchat, epe ek, k fle, balí ek, koule, pálka. **Varianta B:** h i-t , vycpané, stolní hra, krupiér, pálka, vítr, stehy, k fle, taroty.

Skupina P6

Tabulka . 28 Rekreace P6

Varianta	Pr m r odpov dí
A	6,00
B	4,00
celkový pr m r	5,00

Pr m rn d tí v této v kové skupin správn ur ily 5 slov. Absolutn nejlep-ího výsledku, tedy ur ení v-ech devíti slov, dosáhl chlapec, který m l variantu testu A. Nejmen-í po et správn ur ených slov ó jedno, dosáhla jedna dívka. O ní jifl bylo vý-e uvedeno, fle nemá pot ebu vyhledávat kontakt s vrstevníky, proto je její slovní zásoba na nifl-í úrovni nefl u ostatních d tí této v kové skupiny.

Skupina P5

Tabulka . 29 Rekrece P5

Varianta	Pr m r odpov dí
A	6,17
B	4,10
celkový pr m r	5,13

Pr m rný výsledek 5 správn ur ených slov byl zaznamenán u osmi d tí (4 chlapci, 4 dívky). Také v této v kové skupin bylo dosaženo správného ur ení v-ech devíti slov. Tento výsledek zaznamenala jedna dívka. Nejhor-í výsledek m la jedna dívka, která nezaznamenala fládné správn ur ené slovo. Dle sd lení u ítelek je dívce navržen odklad -kolní docházky. D vody pro toto rozhodnutí vidí u ítelky jednak v její pomalé práci, která je navíc velmi nep esná, a práv v úrovni pochopení zadávaných úkol .

Skupina P4

Tabulka . 30 Rekrece P4

Varianta	Pr m r odpov dí
A	4,09
B	2,00
celkový pr m r	3,04

V ková skupina P4 dosáhla pr m rného výsledku 3 správn ur ených slov. Tohoto výsledku dosáhlo 8 d tí. Bylo to 5 chlapc a 3 dívky. Nejlep-ím výsledkem této v kové skupiny bylo správné ur ení 5 slov. Bylo dosaženo chlapcem, který je dle sd lení u ítelek velmi zvědavý, má velký okruh zájm . Jeho slovní zásoba je na nejvy-í úrovni ve t íd .

Záv re né zhodnocení tématu rekreace. V tomto tématu byly d ti ze v-ech v kových kategorií velmi úsp -né. Výsledky testu potvrzují, že téma rekreace pat ilo ke t em nejúsp -n j-ím témat m testu pasivní slovní zásoby.

Téma 10 KANCELÁŘSKÉ POTŘEBY

I poslední téma dle tem nabídko 6 barevných obrázků, dvě testové varianty slov.

Varianta A: tužka, orazítkovat, tón, známka, kartotéka, výpočet, grafít, přehledný.

Varianta B nabízela tato slova: kalkulačka, počítač, náčíní, tuha, adresa, odvíje, vzorec, archiv.

Toto téma bylo obtížné, protože vybraná slova mnoho dětí slyšelo poprvé.

Skupina P6

Tabulka . 31 Kancelářské potřeby P6

Varianta	Průměr odpovědí
A	3,8
B	3,92
celkový průměr	3,86

Skupina P6 průměrně určila témata 4 slova. Tolik slov určilo 8 dětí. Nejlepším výsledkem této skupiny bylo správné určení 7 slov, dosáhly ho dvě děti, dívka a chlapec. Dle postřehu u itelek mly děti –tstí, a aniž by viděly, že je to správný význam slova, prostě určily nějaký obrázek. Nejhoršího výsledku, určení jednoho slova, dosáhli 3 chlapci. Tito mají ve třídě problém s komunikací. Neumí správně používat vhodná slova, skloovat a sásovat.

Skupina P5

Tabulka . 32 Kancelářské potřeby P5

Varianta	Průměr odpovědí
A	3,47
B	3,15
celkový průměr	3,31

Skupina P5 dosáhla průměrného výsledku 3 slov. Správný význam tří slov určilo 6 dětí ve složení 5 dívek, jeden chlapec. Nejlepším výsledkem bylo správné určení 7 slov. Toho dosáhl jeden chlapec, kterému bylo zjištěno vyšší IQ (byl s matkou na testech v Mense). Nejhorším výsledkem této skupiny bylo neurčení ani jednoho správného slova. Tento výsledek byl zaznamenán u jedné dívky.

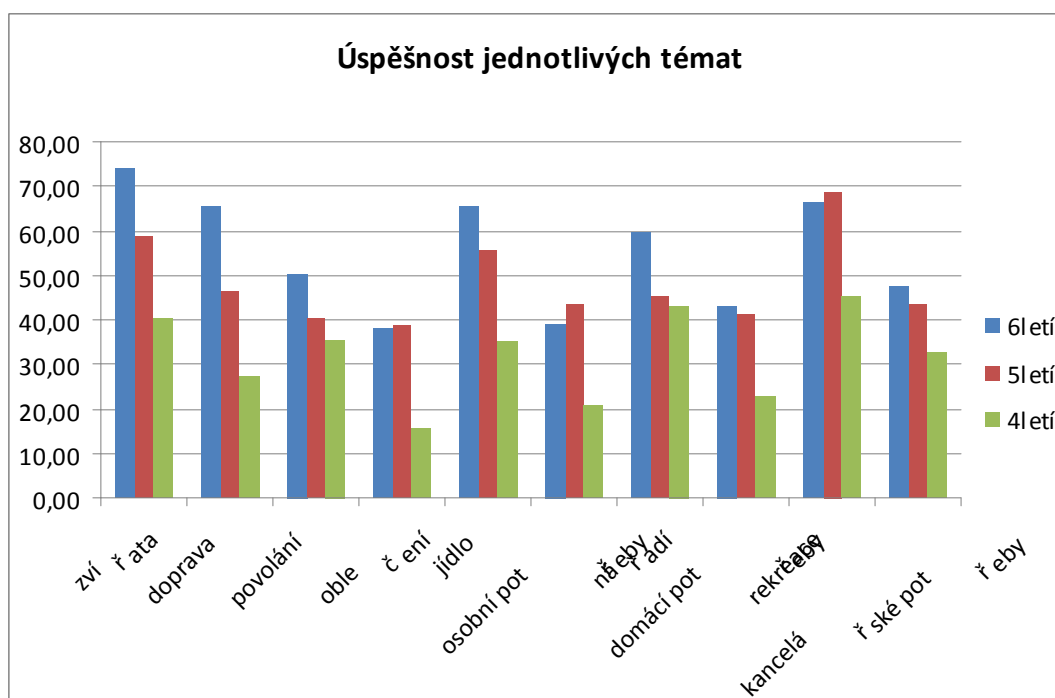
Skupina P4

Tabulka . 33 Kancelářské potřeby P4

Varianta	Průměr odpovědí
A	2,63
B	1,50
celkový průměr	2,06

Nejmladší v této skupině průměrně určila správný význam dvou slov. Tento výsledek zaznamenalo 8 dětí (7 chlapců, 1 dívka). Nejlepším výsledkem bylo správné určení 5 slov, kterého dosáhl jeden chlapec. Nejhorší výsledek, jedno správně určené slovo, zaznamenaly 4 děti (2 chlapci, 2 dívky).

Závěrem lze shrnout, že rozdíl slovní zásoby ve skupině P6 a P4 dosahuje 50%. V testu se tedy u tohoto vybraného vzorku potvrdila souvislost mezi věkem a úrovní slovní zásoby, tak jak to popisuje teoretická část.

Graf . 1 Úspěšnost jednotlivých témat

ÁST DRUHÁ EXPRESIVNÍ SLOVNÍK

V této ásti testu v-echny v kové skupiny odpovídaly na daná slova, ve variant A to byla tato slova: odponek, n fl, pes, klobouk, trouba, vo avka, citron, -erif, obálka, -ampón, slovní, -kolník, ev. Varianta B nabízela tato slova: pták, banán, hra ka, jablko, rukavice, sporák, kalendá , epel, pilot, rajske jablko, prádelna, golf, kompas.

Úkolem d tí bylo vlastními slovy vysv tlit, co slovo znamená, jaké má vlastnosti, co v-echo se s tímto slovem spojuje. Výsledky v této ásti testu byly hor-í nejl první ásti testu.

Je to dáno tím, že aktivní slovní zásoba je men-í, jak je uvedeno v teoretické ásti práce, nejl pasivní slovní zásoba. D tem také pravd podobn pomohlo, že v první ásti testu vid ly obrázek, n kdo tedy mohl slova vyvodit od obrázku, aniž by opravdu v d l význam dotazovaného slova

Skupina P6

Tato v ková skupina odpovídala nej ást ji jedno nebo dvouslovnou odpov dí. Sloveso plus p ídavné nebo podstatné jméno. D ti m ly problémy v expresivní ásti slovníku s n kolika slovy. Slova -erif, -kolník a slovní pro n byla tém neznámá. Význam slova -erif neznalo v bec fládné dít , jejich nejvíce se blížící odpov byla šfle ,jezdí na koni, zakazuje. Kdo je -kolník v d ly jen d ti, které mají star-ího sourozence jifl ve -kole. Nej ást ji odpovídaly, že ta-ka nebo nev d ly.

Ve variant B byla pro d ti neznámá slova epel, kompas, golf, ale také kalendá .

Skupina P5 a P4

Tyto v kové skupiny m ly stejné problémy se slovy -erif, kompas, golf, -kolník, kalendá , slovní. D ti tato slova mofná je-t nikdy nesly-ela, proto jejich odpov di byly z velké ásti vymy-lené dle jejich fantazie. Mezi nejpoveden j-í odpov di na to, co znamená slovo kompas, pat ily tyto: „*Je taková kuli ka, která nám ukazuje hodiny, má ho moje ségra, modrýho*“ a „*Je to prost na n m fljou lidi*“. Odpovídaly tak d ti ze skupiny P5.

Na slovo -erif byla nejpromy-len j-í odpov tato: „*fie m fle zavírat kovbojský zlod je, m fle zachra ovat unesený fleny od lupi , m fle zatknout vlakový lupi e*“.

Slovo -kolník vyvolalo takovouto odpov : *fie tam maj jídlo v batohu*. Tak odpov d lo dít ze skupiny P4.

Je třeba konstatovat, že procentuální úspěšnost dětí v expresivním slovníku je mnohonásobně nižší než v pasivním. Orientačně jsme říci, že úspěšnost dětí se pohybovala mezi 7,5615%. K celkové průměrné úspěšnosti 44% v impresivním slovníku se nám potvrzují literární data, že pasivní slovník je 56x větší než aktivní.

Vyhodnocení předpokladů

První předpoklad

V předpokládané výkonnosti slovní zásoby u chlapců nižší než u dívek. Dívky podávají lepší výkon než stejnostarší chlapci alespoň o 30%.

Tabulka 3.34 Porovnání výsledků testu slovní zásoby u dětí dle pohlaví

Věková skupina	Chlapci (var. A)	Dívky (var. A)	Chlapci (var. B)	Dívky (var. B)
6letí	354	277	277	285
5letí	298	326	317	456
4letí	234	47	169	125
Celkem	886	650	763	866
Počet CH=48 Počet D=41	Součet CH (var A) + CH (var B) = 1649			Součet pro dívky = 1516 bod

Tabulka 3.35 Průměrný výkon

Věková skupina	Chlapci		Dívky	
	body	procenta	body	procenta
6letí	39,43	51,88%	43,23	56,88%
5letí	36,17	47,59%	39,10	51,44%
4letí	23,37	30,75%	21,89	28,80%
Celkový průměr	32,99	43,40%	34,74	45,71%
Průměrný výkon souboru		44,55		44,55

V celkovém hodnocení dle pohlaví podaly dívky mírně vyšší výkon. V porovnání jednotlivých věkových kategorií se pouze v nejmladší kategorii P4 ve

sledovaném souboru objevily výkony chlapců mírně vyšší než výkony dívek. Pro další v kové kategorii platí, že dívky podávají mírně vyšší výkon. Výkon dívek byl v průměru vyšší jen o 6%. Výkon dívek není lepší s takovým odstupem, jak bylo popisováno v předpokladu. **Předpoklad se nepotvrdil (viz tab. 35).**

Druhý předpoklad

Rozdíl mezi výkony nejmladší v kové skupiny 4-5 letých a nejstarší v kové skupiny 6-7 letých bude alespoň 30%.

Tabulka 36 Úspěšnost dle věku v %.

Témata	60letí	40letí	rozdíl
zvířata	74,29	40,26	34,03
doprava	65,83	27,27	38,56
povolání	50,37	35,35	15,02
oblečení	38,1	15,58	22,52
jídlo	65,83	35,23	30,60
osobní potřeby	39,17	20,45	18,72
náadí	60	43,18	16,82
domácí potřeby	43,33	22,73	20,6
rekreace	66,67	45,45	21,22
kancelářské potřeby	47,5	32,95	14,55
% průměr	55,109	31,845	23,26

Z výsledků testu vyplývá, že v jednotlivých tématech je skutečně výkonový rozdíl v kové skupině 607 letých. Nejvýraznějšího procentního rozdílu dosahují 607 letí u tématu doprava, kde je tento jejich výkon lepší o 38,56% než u v kové skupiny 405 letých. Ve všech tématech z deseti jsou výkony skupiny P6 skutečně větší než o 30% (zvířata, doprava, jídlo). V konečném součtu však je skupina 4-5 letých horší jen o 23,26% než skupina 607 letých. **Tento předpoklad se nepotvrdil.**

Třetí předpoklad

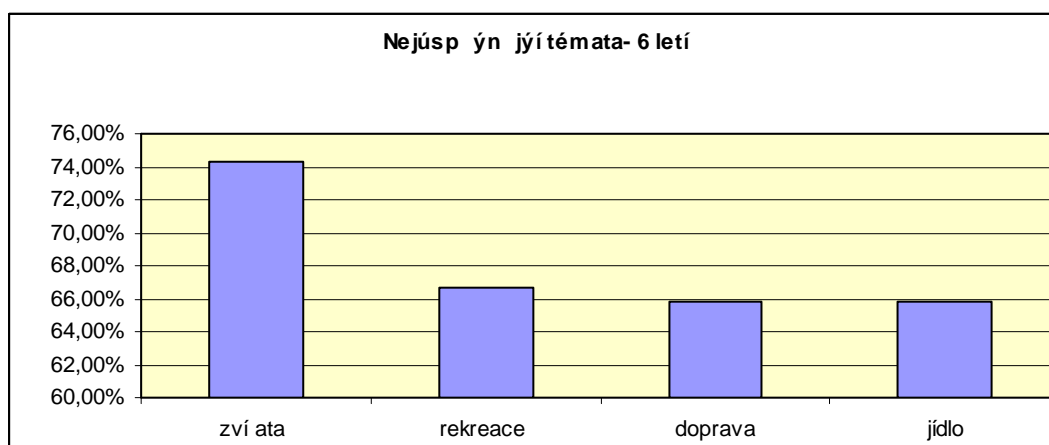
Mezi nejúspěšnější témata v senzorickém slovníku budou patřit zvířata a rekreace. Dítě v těchto tématech budou dosahovat 40% úspěšnosti.

Vyhodnocení podle věkových kategorií.

Skupina –estiletých

Tabulka . 37 Nejúspěšnější témata P6

Nejúspěšnější témata 60letí	
zvířata	74,29%
rekreace	66,67%
doprava	65,83%
jídlo	65,83%

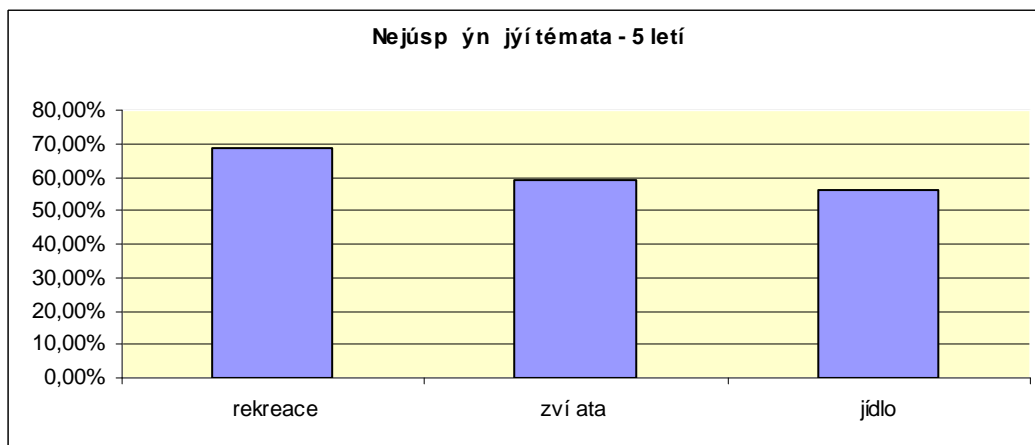
Graf . 2 Nejúspěšnější témata P6

U skupiny –estiletých patřila mezi nejúspěšnější témata zvířata. V tomto tématu získali –estileti 74% úspěšnost. Druhým úspěšným tématem bylo téma rekreace, ve kterém děti dosáhly 66% úspěšnosti. Třetím tématem byla doprava, tam bylo dosaženo 65% úspěšnosti.

Skupina pětiletých

Tabulka . 38 Nejúspěšnější témata P5

Nejúspěšnější témata 5 letí	
rekreace	68,63%
zvířata	58,82%
jídlo	55,88%

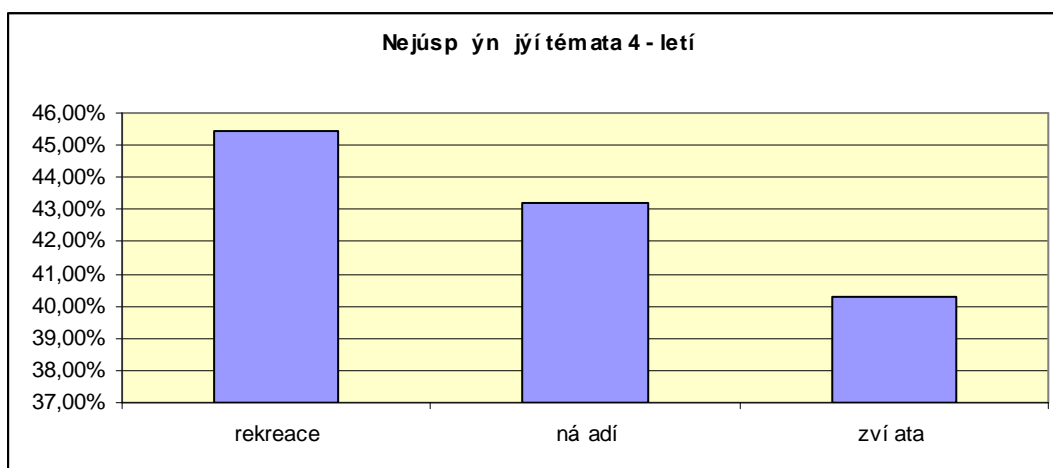
Graf .3 Nejúspěšnější témata P5

Ve skupině pětiletých patřila mezi nejúspěšnější témata rekreace, kde bylo dosaženo téměř 70% úspěšnosti. Dalším úspěšným tématem v této skupině dále bylo téma zvířata, tam dosáhly 60% úspěšnosti. Posledním tématem s nejvyšším dosaženým stupněm úspěšnosti bylo téma jídlo. Tam dále dosáhly 55% úspěšnosti.

Skupina čtyřletých

Tabulka .39 Nejúspěšnější témata P4

Nejúspěšnější témata - 4 letí	
rekreace	45,45%
národní	43,18%
zvířata	40,26%

Graf .4 Nejúspěšnější témata P4

U skupiny čtyřletých bylo nejúspěšnějším tématem téma rekreace. Bylo v něm dosaženo 45% úspěšnosti. Druhým úspěšným tématem bylo téma národní, zde dále

dosáhly 43% úspěchu, posledním z nejúspěšnějších témat bylo téma zvířata. V následujících tématech dosáhly 40% úspěchu.

Tab. 40 Nejúspěšnější témata ve sledovém souboru

Nejúspěšnější témata 6 - letí	
zvířata	74,29%
rekreace	66,67%
doprava	65,83%
jídlo	65,83%
Nejúspěšnější témata 5 letí	
rekreace	68,63%
zvířata	58,82%
jídlo	55,88%
Nejúspěšnější témata - 4 letí	
rekreace	45,45%
nádobí	43,18%
zvířata	40,26%
Nejúspěšnější témata o celý soubor	
rekreace	60,25%
zvířata	57,79%

Po vyhodnocení výsledků získaných dat, lze konstatovat, že **většina předpokladů se potvrdila** jak v jednotlivých věkových kategoriích, tak také v celém souboru. Ve věkových kategoriích dosáhly děti v tématech rekreace, zvířata alespoň 40% úspěšnost.

4.4 Navrhovaná opatření

Rozvoj věkových schopností, rozvíjení slovní zásoby u dětí.

Toto opatření souvisí obecně s komunikací. Komunikace s dítětem probíhá již v prenatálním věku. Pokud matka na své dítě konejšivě mluví, zpívá mu, dokáže ho její hlas záhy po narození uklidnit. Dítě vnímá vše, co se kolem něj děje všemi svými smysly. Mezi nejlépe osvědčené metody pro rozvoj slovní zásoby dítěte a jeho komunikačních schopností patří společné prohlížení obrázkových knífků, dětských časopisů, společné rodinné výlety, dovolené a jiné další akce po dohodě s dětmi.

Velmi důležité je udržovat s dítětem kontakt. Neustále na něj ho mluvit, klást otázky přiměřené věku a schopnostem dítěte. Dotazovat se, co kde viděl zajímavého, co se mu nejvíce líbilo, ptát se na jeho pocity a nechat si dítětem vyprávět dojmy z prožitého. Sem lze zařadit i tenis. Každý rodič by měl svému dítěti říst. Přesně

společně nějak přibíhá a nechat si dítětem vyprávět ho znovu. Tímto způsobem rozvíjíme nejen řečové a komunikativní dovednosti, ale rozvíjíme i jeho sluchové schopnosti. Tyto schopnosti a dovednosti jsou velmi důležité právě pro správný nácvik četení, psaní. Pokud má dítě bohatou aktivní slovní zásobu, má výhodu, že posléze bude lépe rozumět a chápat obsah textu.

Neméně důležité je na dítě správně mluvit, neřikat, nepoužívat zkomoleniny a vulgarismy. Každý rodič je pro své dítě velkým vzorem. Dítě se velkou většinou učí nápodobou, pokud rodič nesprávně na dítě mluví, mluví nesprávně i jeho dítě.

Velkým pomocníkem při rozvoji slovní zásoby je hra. Dětská hra tvoří v životě dítěte hlavní část učení. Hrou se dítě učí chování, jednání, řešení různých situací, se kterými má možnost se setkat. Nejvhodnější formou hry pro rozvoj slovní zásoby jsou hry s předměty. Široká nabídka témat uspokojí každé dítě. Během hry opakujeme slova a ptáme se dítěte, co vidí, co to je, jak se to jmenuje, kdo to je, co dělá, kam patří. Lze si spolu s dítětem vymyslet různé příběhy na daná témata.

Tato forma podpory rozvoje řeči a slovní zásoby patří k oblíbeným činnostem dětí. Nevnímají hru jako učení, ale jako čas strávený ve společnosti rodičů. Dítě se učí rozvíjet fantazii a právě k tomu potřebuje mít dostatečnou slovní zásobu, kterou rozvíjením fantazie obohacuje.

Předpokládá se, že v něm, kdy, jak popisuje teoretická část práce, je pasivní slovní zásoba větší než aktivní. Tento fakt se potvrdil i v praktické části bakalářské práce, kde měly děti vlastními slovy popsat, co jednotlivá slova znamenají. Právě tato část testu dopadla špatně, pokud dítě mělo přidat k obrázku slovo. Vizuální vnímání při této části testu sehrálo velkou roli.

Obohacování aktivní slovní zásoby dítěte používáním slov pasivní slovní zásoby lze dosáhnout častým opakováním těchto slov. Rodič nebo jiná dospělá osoba, musí dítěti vhodným způsobem, například v knize, jeho schopnostem a dovednostem, podat vysvětlení významu těchto pro něj nových slov. Tohoto lze právě dosáhnout společným vyprávěním příběhu. Aby dítě aktivně mohlo používat nová slova, musí nejprve pochopit jejich význam.

Rozvoj řečových a komunikativních dovedností probíhá uceleně v rámci předškolního vzdělávání. Pro dítě je proto důležitá docházka do mateřské školy, návštěva různých společenských a kulturních akcí. Tam všude se jeho slovní zásoba může rozvíjet a obohacovat o nová slova.

V mateřské škole

Rozvoj slovní zásoby v mateřské škole může probíhat například následujícími způsoby.

Rytmizace – vytleskávání názvů slov, svého jména. Oblíbenou činností je hra na tlo, kdy se při vytleskávání zapojuje opravdu celé tlo, slabiky lze vydupávat, vyklepávat atd.

Písničky, básničky – děti mohou recitací si dělat hravou formou rozlišení slovní zásoby a zároveň posilují svoji paměť.

Sluchovým vnímáním – děti se učí rozlišovat délku slova, první a poslední písmeno ve slově. Tato činnost je motivována porovnáváním délky jmen dětí ve třídě, kdo pozná nebo ví více slov, která začínají na zadané písmeno.

Určování rozdílů mezi slovy a pojmy – formou vysvětlování nadazených a podazených pojmů by mělo být schopno schválit tyto pojmy rozlišit. U dětí rozlišovat rozdíly mezi vícevýznamovými slovy – například co v něm lze představit pod slovem kohoutek.

Rozvoj souvislého vyjadřování – jde o popis, vyprávění, volný příběh dle vlastní fantazie nebo podle teného příběhu. Mohou popisovat jednotlivé děje, které jsou zachyceny na obrázku, pomocí obrázků povědět pohádku ostatním dětem, dramatizaci pohádek. Děti se učí dodržovat správnou dějovou linii, posloupnost. Tímto způsobem si děti upevní nejen komunikační kompetence, ale zároveň mohou posilovat své sebevědomí.

Hra – stolní hry, pexeso, puzzle, lovení nezlob se a další. Věchny tyto hry nutí děti mluvit, vyjadřovat se. U dítěte by mělo být i této činnosti klást dětem otázky, co vidí, kde tento obrázek leží, jakou barvu mají jeho figurky apod.

Komentované tenění – při společném tenění učitelka vysvětluje dětem význam slova, kterým děti nerozumí nebo naopak pořadí vysvětlení významu podle tených slov.

Projektové dny – při projektových dnech, které jsou vázány vždy na určité téma, si učitelka zvolí několik nových tematických slov, které dětem nejen vysvětlí, ale názorně pomocí obrázku ukáže. Děti po tomto vysvětlení mohou rovněž toto slovo namalovat, vyjádřit se, zda se jim slovo líbí.

Návrhy pro rodiče

Jednou z nejvíce osvědčených metod pro rozvoj slovní zásoby, je **tenění, povídání si s dětmi nad obrázkovými knífkami**. Neustálá motivace k mluvení. Rodiči

by m l pofladovat po dít ti slovní hodnocení jeho profilu . Vyjád ení názoru dít te. Je ov-em samoz ejmostí, že se dít ti od rodi e dostane adekvátní zp tné vazby. A i rodi by m l dít ti sd lovat své dojmy a pocity ze spole ných inností.

ZÁV R

Hlavním cílem bakalá ské práce bylo charakterizovat problematiku osvojování slovní zásoby v p ed-kolním v ku a zjistit, jakým zp sobem a kdy mohou pedagogové v p ed-kolním v ku zachytit d tí s rizikovým vývojem této e ové dovednosti. Výzkumnou otázkou byla úrove slovní zásoby v závislosti na v ku dít te, p ípadná identifikace základních initel ovliv ujících tento proces. Získat údaje a informace, které budou významné pro -kolní dovednosti nap . tení s porozum ním.

Teoretická ást zpracovávala problematiku vývoje lidské e i. Touto oblastí se zabývala první kapitola. Byly zde objasn ny n které pojmy, které jsou pro e ový vývoj podstatné. Tímto nap íklad o pojmy jako komunikace, samotná ontogeneze e i a jazyka, jazykové roviny. Bylo zde rovn fl popsáno období p ed-kolního v ku z pohledu vývoje e i. Druhá kapitola se v novala slovní zásob . Zde byla popsána její velikost, její druhy. T etí kapitola práce se v novala kurikulárním dokument m. Jsou v ní popsány podmínky, za kterých se m fle uskute ovat p ed-kolní výchova, která má velký význam pro slovní zásobu d tí.

Praktickou ást bakalá ské práce tvo í testování d tí. D tem ve v ku od ty do sedmi let byla formou testu zji- ována jejich pasivní i aktivní slovní zásoba. Test se skládal ze dvou ástí. První byla v nována pasivní zásob . Formou p edložených obrázkových arch bylo dít dotazováno na zadaná slova. D tí m ly jen ukázat, který obrázek slovo znamená. Druhá ást testu byla v nována aktivní slovní zásob . D tem bylo postupn e eno deset slov a ony m ly za úkol íci, co si myslí, fle dotazované slovo je, znamená, pop ípad co o n m samy v dí.

Toto dotazování má souvislost mezi fantazijní schopností dít te a jeho asocia ní dovedností. Schopnost asociace jim usnadní prvopo átky tení. Rozsah slovní zásoby je proto také jedním z dal-ích d ležitých faktor pro tení s porozum ním. Slovní zásobu dít te je tak nutné vhodn rozvíjet.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- BERANOVÁ, Zuzana., 2002. *Uíme se správně mluvit*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-0257-6.
- BRUCEOVÁ, Tina., 1996. *Pedagogická výchova*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-068-5.
- BYTEŠNÍKOVÁ, Ilona., 2007. *Rozvoj komunikačních kompetencí u dětí pedagogického vku*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 978-80-210-4454-8.
- BAKA, Otto., 2007. *Psychologie dítěte*. 3. dopln. vyd. Tišnov: Sursum. ISBN 80-85799-03-0.
- ERNÝ, Jiří., 1998. *Úvod do studia jazyka*. 1. vyd. Olomouc: Rubico. ISBN 80-85839-24-5.
- DVOŘÁK, Josef., 2007. *Logopedický slovník*. 3. upr. a rozš. vyd. Fišár nad Sázavou: Logopedické centrum. ISBN 978-80-902536-6-7.
- HAUSER, Petr., 2003. *Základní pojmy z nauky o slovní zásobě a tvorbě slov*. 2. vyd. Brno: Masarykova Univerzita. ISBN 80-210-3081-X.
- HUBÁEK, Jaroslav. JANDOVÁ, Eva. SVOBODOVÁ, Jana., 2002. *Metoda pro učitele*. 3. vyd. VADE MECUM BOHEMIA E, s.r.o. ISBN 80-86041-30-1.
- KLENKOVÁ, Jiřina. KOLBÁBKOVÁ, Helena., 2003. *Diagnostika pedagogického dítěte*. 1. vyd. Brno: MC nakladatelství. ISBN 8594042250261.
- KLENKOVÁ, Jiřina., 2006. *Logopedie*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1110-2.
- KOCUROVÁ, Marie., 2002. *Komunikační kompetence jako téma inkluzivní školy*. 1. vyd. Dobruška: Alenka. ISBN 80-86473-23-6.
- KRAHULCOVÁ, Beáta., 2002. *Dyslalie/ patlavost*. 1. vyd. Praha: Beáta Krahulcová a Beakra. ISBN 978-80-903863-0-3.
- KROBOTOVÁ, Milena., 1992. *Spisovná výslovnost a kultura mluveného projevu*. 1. vyd. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci. ISBN 80-7076-112-2.
- KUTÁLKOVÁ, Dana., 1996. *Logopedická prevence: průvodce vývojem dítěte*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-115-0.
- KUTÁLKOVÁ, Dana., 2010. *Vývoj dítěte i krok za krokem*. 2. aktualiz. a dopln. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3080-6.
- LECHTA, Viktor a kolektiv., 2005. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-961-5.

- MAŤKOVÁ, Drahuše., 2005. *esky jazyk, p ehled st edo-kolského u iva*. 1. vyd. T ebí : Petra Velanová. ISBN 80- 902571-5-1.
- MSMT, *Rámcový vzd lávací program pro p ed-kolní vzd lávání*. [online]. [vid. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/ramcove-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani>.
- OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv., 1998. *Encyklopedie praktické flurnalistiky*. 1. vyd. Praha: Libri. ISBN 80-85983-76-1.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, Alfb ta. VITÁSKOVÁ, Kate ina., 2006. *Speciální pedagogika* 4. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-1212-8.
- PR CHA, Jan (ed)., *Pedagogická encyklopedie*. 2009. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-546-2.
- PR CHA, Jan. WALTEROVÁ, Eli-ka. MAREŤM 2008. Ji í., *Pedagogický slovník*. 4. aktual. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-416-8.
- SOCHOROVÁ, Marie., 2007. *esky jazyk v kostce*. 1.vyd. Praha. Fragment. ISBN 978-253-0189-0.
- SOVÁK, Miloš., 1981. *Uvedení do logopedie*. 2. vyd. Praha. SPN.
- STYBLÍK, Vlastimil. ECHOVÁ, Marie. HAUSER, P emysl. HOTŤNOVÁ, Eva., 2004. *Základní mluvnice eského jazyka*. 1. vyd. Praha: SPN. ISBN 80-7235-018-8.
- SVOBODOVÁ, Eva a kol., 2010. *Vzd lávání v mate ské škole*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-774-9.
- ŤKODOVÁ, Eva. JEDLI KA, Ivan., 2006. *Klinická logopedie*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-546-6.
- UHER, František., 1998. *Nauka o slovní zásob* . 1. vyd. Brno: Masarykova Univerzita v Brn . ISBN 80-210-1766-X.
- Výzkumný ústav pedagogický v Praze., 2006. *Rámcov vzd lávací program p ed-kolního vzd lávání*. [online]. [vid. 2011-12-21]. Dostupné z: <http://www.vuppraha.cz/ramcove-vzdelavaci-programy/predskolni-vzdelavani>.
- VYBÍRAL, Zbyn k., 2005. *Psychologie komunikace*. 1. vyd. Praha. Portál. ISBN 80-7178-998-4.
- VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ V PRAZE., 2006. *Rámcový vzd lávací program pro p ed-kolní vzd lávání*. 1. vyd. Praha: Tauris. ISBN 80-87000-00-5.

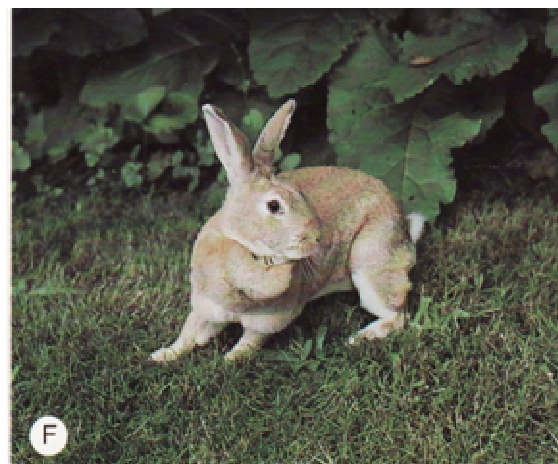
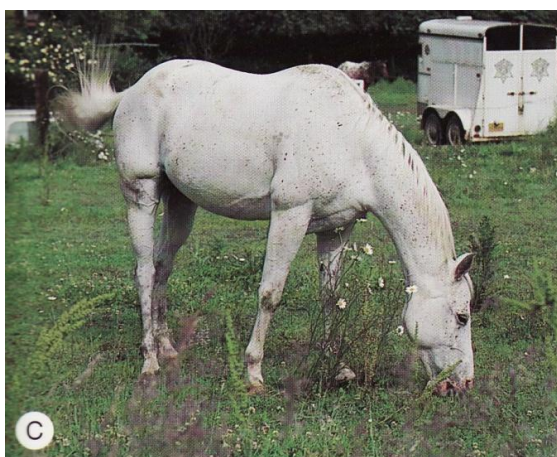
SEZNAM P ÍLOH

P íloha . 1 Test slovní zásoby

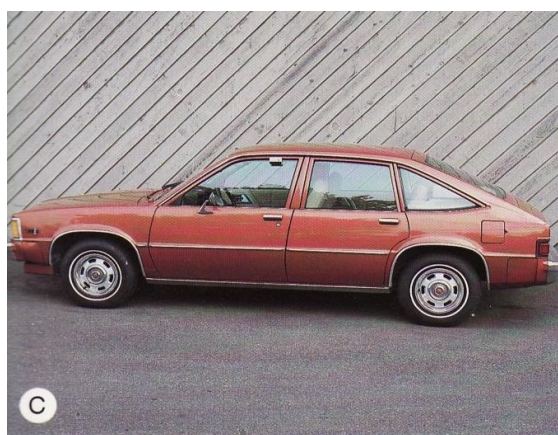
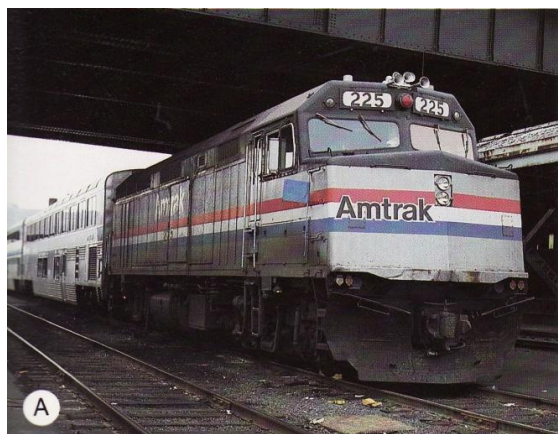
P íloha . 2 Výsledkové tabulky dle v kových kategorií

P ÍLOHA .1 TEST SLOVNÍ ZÁSObY

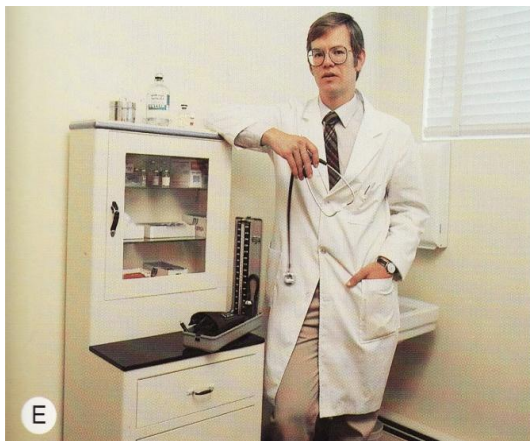
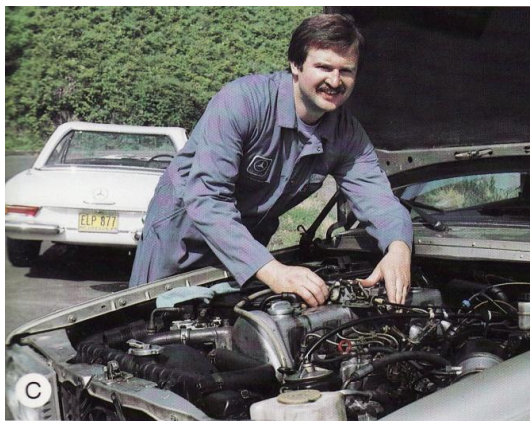
Obrázkový list A: Zví ata

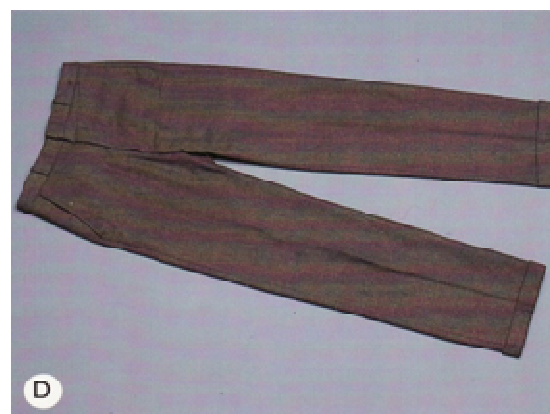
Obrázkový list B: Dopravní prostředky

Obrázkový list C: Povolání

Obrázkový list D: Oblečení

Obrázkový list E: Jídlo

Obrázkový list F: Drogerie

Obrázkový list G: Ná adí

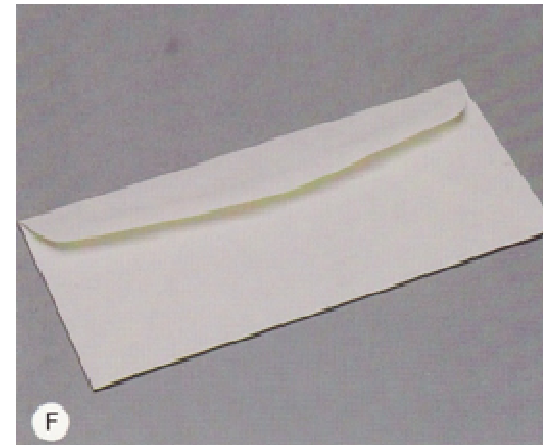
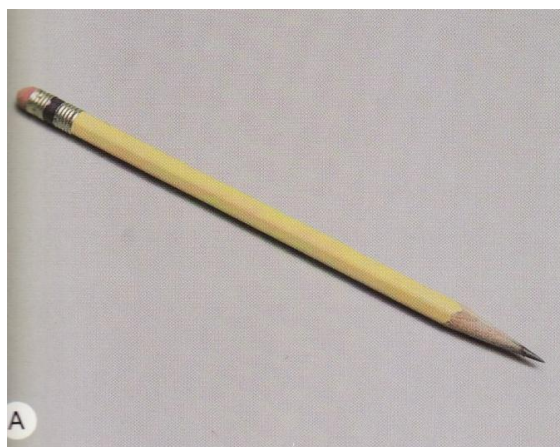
Obrázkový list H: Domácí potřeby

Obrázkový list I: Zájmy

Obrázkový list J: Kancelářské potřeby

část I. Identifikační informace

jméno	škola	třída
muž		
	žena	
	rok	měsíc
	den	
datum testování		
datum narození		
testovací věk		
	examinátor	

část II. Výsledky

subtest	skóre	standart skóre	kompozitní standart skóre	%
1. receprvní slovník -RS	<div></div>	<div></div>		<div></div>
2. expresivní slovník -ES	<div></div>	<div></div>		<div></div>
celkový slovník	suma RS+ES	<div></div>	<div></div>	<div></div>

část III. Receptivní slovní

<p>A zvířata</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 lev</td><td>(B)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>2 hlodavec</td><td>(D)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>3 vepř</td><td>(A)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>4 síla</td><td>(B)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>5 peří</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>6 pařát</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>7 kopyto</td><td>(C)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td colspan="2">součet</td><td><div></div></td></tr> </table>	1 lev	(B)	<div></div>	2 hlodavec	(D)	<div></div>	3 vepř	(A)	<div></div>	4 síla	(B)	<div></div>	5 peří	(E)	<div></div>	6 pařát	(E)	<div></div>	7 kopyto	(C)	<div></div>	součet		<div></div>	<p>C povolání</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 mechanik</td><td>(C)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>2 opravář</td><td>(C)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>3 stetoskop</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>4 doplňovač zb</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>5 úředník</td><td>(D)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>6 kurýr</td><td>(B)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>7 nemocný</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>8 strážník</td><td>(F)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>9 ordinace</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td colspan="2">součet</td><td><div></div></td></tr> </table>	1 mechanik	(C)	<div></div>	2 opravář	(C)	<div></div>	3 stetoskop	(E)	<div></div>	4 doplňovač zb	(E)	<div></div>	5 úředník	(D)	<div></div>	6 kurýr	(B)	<div></div>	7 nemocný	(E)	<div></div>	8 strážník	(F)	<div></div>	9 ordinace	(E)	<div></div>	součet		<div></div>
1 lev	(B)	<div></div>																																																					
2 hlodavec	(D)	<div></div>																																																					
3 vepř	(A)	<div></div>																																																					
4 síla	(B)	<div></div>																																																					
5 peří	(E)	<div></div>																																																					
6 pařát	(E)	<div></div>																																																					
7 kopyto	(C)	<div></div>																																																					
součet		<div></div>																																																					
1 mechanik	(C)	<div></div>																																																					
2 opravář	(C)	<div></div>																																																					
3 stetoskop	(E)	<div></div>																																																					
4 doplňovač zb	(E)	<div></div>																																																					
5 úředník	(D)	<div></div>																																																					
6 kurýr	(B)	<div></div>																																																					
7 nemocný	(E)	<div></div>																																																					
8 strážník	(F)	<div></div>																																																					
9 ordinace	(E)	<div></div>																																																					
součet		<div></div>																																																					
<p>B dopravní prostředky</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 člun</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>2 stojan</td><td>(F)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>3 strojvedoucí</td><td>(A)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>4 hangár</td><td>(D)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>5 průvodčí</td><td>(A)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>6 vodní</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>7 vzdušný</td><td>(D)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>8 kýl</td><td>(E)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td colspan="2">součet</td><td><div></div></td></tr> </table>	1 člun	(E)	<div></div>	2 stojan	(F)	<div></div>	3 strojvedoucí	(A)	<div></div>	4 hangár	(D)	<div></div>	5 průvodčí	(A)	<div></div>	6 vodní	(E)	<div></div>	7 vzdušný	(D)	<div></div>	8 kýl	(E)	<div></div>	součet		<div></div>	<p>D oblečení</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 obutí</td><td>(A)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>2 kšandy</td><td>(D)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>3 puky</td><td>(D)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>4 volán</td><td>(F)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>5 buřinka</td><td>(B)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>6 podešev</td><td>(A)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td>7 kanýr</td><td>(F)</td><td><div></div></td></tr> <tr><td colspan="2">součet</td><td><div></div></td></tr> </table>	1 obutí	(A)	<div></div>	2 kšandy	(D)	<div></div>	3 puky	(D)	<div></div>	4 volán	(F)	<div></div>	5 buřinka	(B)	<div></div>	6 podešev	(A)	<div></div>	7 kanýr	(F)	<div></div>	součet		<div></div>			
1 člun	(E)	<div></div>																																																					
2 stojan	(F)	<div></div>																																																					
3 strojvedoucí	(A)	<div></div>																																																					
4 hangár	(D)	<div></div>																																																					
5 průvodčí	(A)	<div></div>																																																					
6 vodní	(E)	<div></div>																																																					
7 vzdušný	(D)	<div></div>																																																					
8 kýl	(E)	<div></div>																																																					
součet		<div></div>																																																					
1 obutí	(A)	<div></div>																																																					
2 kšandy	(D)	<div></div>																																																					
3 puky	(D)	<div></div>																																																					
4 volán	(F)	<div></div>																																																					
5 buřinka	(B)	<div></div>																																																					
6 podešev	(A)	<div></div>																																																					
7 kanýr	(F)	<div></div>																																																					
součet		<div></div>																																																					

		odpověď	skóre
E	jídlo		
1	dezert	(C)	_____
2	koření	(F)	_____
3	mlékárna	(A)	_____
4	citrus	(D)	_____
5	korpus, dílek	(C)	_____
6	dužina	(D)	_____
7	laktóza	(A)	_____
8	solný, slaný	(F)	_____
součet			<input type="text"/>

		odpověď	skóre
I.	rekreace		
1	míč	(D)	_____
2	sedačka	(B)	_____
3	ocas	(F)	_____
4	míchat	(E)	_____
5	čepeček	(A)	_____
6	kůže	(D)	_____
7	balíček	(E)	_____
8	koule	(D)	_____
9	pálka	(C)	_____
součet			<input type="text"/>

		odpověď	skóre
F	osobní potřeby		
1	holící stroj	(F)	_____
2	sklovina	(B)	_____
3	bradka	(F)	_____
4	střep	(E)	_____
5	plak	(B)	_____
6	kosmetický	(D)	_____
7	nádobka	(A)	_____
8	odstín	(D)	_____
součet			<input type="text"/>

		odpověď	skóre
J	kancelářské potřeby		
1	tužka	(A)	_____
2	orazítkovat	(F)	_____
3	tón	(C)	_____
4	známka	(A)	_____
5	kartotéka	(D)	_____
6	výpočet	(B)	_____
7	grafit	(A)	_____
8	průhledný	(E)	_____
součet			<input type="text"/>

G	nářadí		
1	vrták	(A)	_____
2	příčka	(E)	_____
3	vertikální	(E)	_____
4	stoupat	(E)	_____
součet			<input type="text"/>

H	domácí potřeby		
1	šití	(A)	_____
2	rošt	(F)	_____
3	hadice	(D)	_____
4	styl	(B)	_____
5	livančník, pánvička, pekáč	(F)	_____
6	švadlena	(A)	_____
7	patka	(A)	_____
8	sběrná nádoba	(D)	_____
součet			<input type="text"/>

A. zvířata	_____
B. doprava	_____
C. povolání	_____
D. oblečení	_____
E. jídlo	_____
F. osobní potřeby	_____
G. nářadí	_____
H. domácí potřeby	_____
I. rekreace	_____
J. kancelářské potřeby	_____
celkové skóre	<input type="text"/>

část IV. Expresivní slovník - ES

úkol

body	pojmy	
1	odpočinek	
2	nůž	
3	pes	
4	klobouk	
5	trouba	
6	voňavka	
7	citrón	
8	šerif	
9	obálka	
10	šampón	
11	slovní	
12	školník	
13	řev	

celkové skóre

část I. Identifikační informace

muž		jméno		škola		třída
		rok	měsíc	den		
datum testování						
datum narození						
testovací věk				examinátor		

část II. Výsledky

subtest	skóre	standart skóre	kompozitní standart skóre	%
1. recepční slovník -RS	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>			<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>
2. expresivní slovník -ES	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>			<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>
celkový slovník	suma RS+ES	<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>	<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>

část III. Receptivní slovní

<p>A zvířata</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 vepřové</td><td>(B)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>2 hejno</td><td>(D)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>3 kobyly</td><td>(A)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>4 masožravý</td><td>(B)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>5 brko</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>6 jezdecký</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>7 parádit se</td><td>(C)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">součet</td> <td><div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div></td> </tr> </table>	1 vepřové	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	2 hejno	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	3 kobyly	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	4 masožravý	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	5 brko	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	6 jezdecký	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	7 parádit se	(C)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>	<p>C povolání</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 poštovní</td><td>(C)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>2 hlídka</td><td>(C)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>3 chirurg</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>4 hasicí přístroj</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>5 strážník</td><td>(D)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>6 karburátor</td><td>(B)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>7 farmaceutický</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>8 homeopatický</td><td>(F)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>9 interna</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">součet</td> <td><div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div></td> </tr> </table>	1 poštovní	(C)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	2 hlídka	(C)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	3 chirurg	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	4 hasicí přístroj	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	5 strážník	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	6 karburátor	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	7 farmaceutický	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	8 homeopatický	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	9 interna	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>
1 vepřové	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
2 hejno	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
3 kobyly	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
4 masožravý	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
5 brko	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
6 jezdecký	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
7 parádit se	(C)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>																																																					
1 poštovní	(C)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
2 hlídka	(C)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
3 chirurg	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
4 hasicí přístroj	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
5 strážník	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
6 karburátor	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
7 farmaceutický	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
8 homeopatický	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
9 interna	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>																																																					
<p>B dopravní prostředky</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 dvouplošník</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>2 nákladník</td><td>(F)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>3 řídítka</td><td>(A)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>4 mořský</td><td>(D)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>5 limuzína</td><td>(A)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>6 lokomotiva</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>7 letec</td><td>(D)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>8 ocas</td><td>(E)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">součet</td> <td><div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div></td> </tr> </table>	1 dvouplošník	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	2 nákladník	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	3 řídítka	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	4 mořský	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	5 limuzína	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	6 lokomotiva	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	7 letec	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	8 ocas	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>	<p>D oblečení</p> <table style="width: 100%;"> <tr><td>1 tenisky</td><td>(A)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>2 sláma</td><td>(D)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>3 kalhoty</td><td>(D)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>4 podešev</td><td>(F)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>5 jazyk</td><td>(B)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>6 pár</td><td>(A)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr><td>7 kanýr</td><td>(F)</td><td><div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div></td></tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: right;">součet</td> <td><div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div></td> </tr> </table>	1 tenisky	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	2 sláma	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	3 kalhoty	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	4 podešev	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	5 jazyk	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	6 pár	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	7 kanýr	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>	součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>			
1 dvouplošník	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
2 nákladník	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
3 řídítka	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
4 mořský	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
5 limuzína	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
6 lokomotiva	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
7 letec	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
8 ocas	(E)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>																																																					
1 tenisky	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
2 sláma	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
3 kalhoty	(D)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
4 podešev	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
5 jazyk	(B)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
6 pár	(A)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
7 kanýr	(F)	<div style="border-bottom: 1px solid black; width: 100%;"></div>																																																					
součet		<div style="border: 1px solid black; width: 60px; height: 20px;"></div>																																																					

E jídlo

	odpověď	skóre
1 bochník	(C)	_____
2 jablko	(F)	_____
3 vymačkaný	(A)	_____
4 krajíc	(D)	_____
5 závin	(C)	_____
6 sodík	(D)	_____
7 hnětat	(A)	_____
8 kravský	(F)	_____

součet **I. rekreace**

	odpověď	skóre
1 hřiště	(D)	_____
2 vycpané	(B)	_____
3 stolní hra	(F)	_____
4 krupíér	(E)	_____
5 pálka	(A)	_____
6 vítr	(D)	_____
7 stehy	(E)	_____
8 kůže	(D)	_____
9 tarot	(C)	_____

součet **F osobní potřeby**

	odpověď	skóre
1 břitva	(F)	_____
2 zubní	(B)	_____
3 odrážející	(F)	_____
4 štětiny	(E)	_____
5 fluor	(B)	_____
6 zubní kámen	(D)	_____
7 namydlit	(A)	_____
8 glycerin	(D)	_____

součet **J kancelářské potřeby**

	odpověď	skóre
1 kalkulačka	(A)	_____
2 pořadač	(F)	_____
3 náčiní	(C)	_____
4 tuha	(A)	_____
5 adresa	(D)	_____
6 odvíječ	(B)	_____
7 vzorce	(A)	_____
8 archiv	(E)	_____

součet **G nářadí**

1 pila	(A)	_____
2 kabel	(E)	_____
3 zubaté ostří	(E)	_____
4 vrták	(E)	_____

součet **H domácí potřeby**

1 jehla	(A)	_____
2 vlákno	(F)	_____
3 pečeně	(D)	_____
4 sání	(B)	_____
5 uchovávat	(F)	_____
6 špulka	(A)	_____
7 cívka	(A)	_____
8 sporák	(D)	_____

součet

A. zvířata	_____
B. doprava	_____
C. povolání	_____
D. oblečení	_____
E. jídlo	_____
F. osobní potřeby	_____
G. nářadí	_____
H. domácí potřeby	_____
I. rekreace	_____
J. kancelářské potřeby	_____

celkové skóre

část IV. Expresivní slovník - ES			
úkol	body	pojmy	
1		pták	
2		banán	
3		hračka	
4		jablko	
5		rukavice	
6		sporák	
7		kalendář	
8		čepel	
9		pilot	
10		rajské jablko	
11		prádelna	
12		golf	
13		kompas	
celkové skóre			

Příloha .2 VÝSLEDKOVÉ TABULKY DLE VĚKOVÝCH KATEGORIÍ

Skupina P6 - Varianta A

VARIANTA A - SKUPINA P6													
jméno dítě	D	CH	zvířata	doprava	povolání	oblečení	jídlo	osobní potřeby	nádobí	domácí potřeby	rekreace	kancelář.potřeby	součet
Samík	0	1	4	5	4	2	4	0	1	1	5	2	28
Honza	0	1	6	7	5	4	6	3	3	4	6	5	49
Vítek	0	1	7	7	6	3	7	3	3	5	9	5	55
Martin	0	1	5	4	2	3	5	4	2	1	4	4	36
Dan	0	1	5	6	5	2	5	5	2	4	6	4	44
Míša	1	0	6	7	4	3	5	3	3	5	6	3	45
Filip	0	1	2	3	3	2	3	3	1	2	5	3	27
Tom	0	1	4	7	6	2	6	2	2	5	7	4	45
Tereška	1	0	4	6	6	2	5	5	4	3	7	5	47
Markétka	1	0	7	4	6	2	4	4	2	3	6	7	45
Marša	0	1	5	2	3	2	5	1	2	3	5	1	29
Pěša	1	0	7	4	4	2	5	2	3	1	6	3	38
Eliška	1	0	5	6	6	4	7	6	4	7	6	5	58
Aniška	1	0	6	5	3	5	7	4	1	4	6	3	44
Páša	0	1	5	6	5	2	5	2	3	4	6	3	41
průměr			5,2	5,26667	4,53333	2,66667	5,27	3,1333	2,4	3,46667	6	3,8	42,067

Skupina P6 - Varianta B 1

VARIANTA B - SKUPINA P6													
jméno dítě	D	CH	zvířata	doprava	povolání	oblečení	jídlo	osobní potřeby	nádobí	domácí potřeby	rekreace	kancelář.potřeby	součet
Tereška	1	0	1	4	5	3	2	2	3	2	5	3	30
Péťa	1	0	4	5	2	5	2	4	4	1	1	3	31
Markétka	1	0	3	5	4	4	6	4	3	0	5	5	39
Maršaň	0	1	2	3	5	4	2	3	3	4	2	1	29
Honzík H	0	1	1	5	4	4	3	1	3	2	4	1	28
Filip	0	1	0	5	5	3	2	2	3	3	4	4	31
Tom V	0	1	5	7	6	3	2	3	3	5	3	4	41
Víťa	0	1	6	5	7	4	5	4	4	3	5	5	48
Vendy	1	0	4	4	5	5	5	4	3	2	4	4	40
Jirka	0	1	6	7	5	4	6	4	4	4	4	7	51
Lenka	1	0	4	4	6	6	4	5	4	4	4	5	48
Áťa Z.	0	1	4	7	6	4	5	5	4	4	5	5	49
Natálka	1	0	4	4	5	4	6	3	4	5	5	4	44
průměr			3,385	5	5	4,07692	3,85	3,38462	3,462	3	3,92308	3,92308	39,1538

VARIANTA A - SKUPINA P5

jméno dítěte	D	CH	zvířata	doprava	povolání	oblečení	jídlo	osobní potřeby	nářadí	domácí potřeby	rekreace	kancelářské potřeby	součet
Eliška	1	0	6	5	5	6	7	5	3	6	8	5	56
Naty	1	0	5	5	7	4	5	5	2	4	9	5	49
Anička	1	0	3	3	5	3	3	6	2	4	6	3	38
Sára	1	0	2	5	2	2	3	3	2	4	6	5	34
Míša B	1	0	2	2	1	3	3	2	3	4	6	3	29
Janička	1	0	5	5	6	3	6	3	2	4	8	3	45
Nela	1	0	6	2	3	2	6	5	2	2	8	4	40
Tereška	1	0	5	1	2	2	5	5	1	4	7	3	35
Tom	0	1	3	1	2	1	4	3	2	2	3	1	21
Vojta	0	1	4	4	4	3	5	2	1	3	5	4	35
Tom	0	1	5	3	5	3	6	5	2	5	5	5	44
Michal	0	1	2	4	2	2	1	2	1	2	6	4	26
Ládík	0	1	5	5	4	2	2	3	1	2	5	3	32
Adam	0	1	3	2	2	2	4	2	1	2	3	1	22
Petr	0	1	6	7	5	4	7	3	2	3	8	4	49
Míša	0	1	3	3	2	0	4	2	1	1	4	1	21
David	0	1	5	6	5	4	5	3	3	4	8	5	48
průměr			4,1176	3,70588	3,64706	2,705882	4,471	3,47059	1,82353	3,29412	6,176471	3,47058824	36,706

Skupina P5 ó Varianta B

VARIANTA B - SKUPINA P5													
jméno dítě	D	CH	zvířata	doprava	povolání	oblečení	jídlo	osobní potřeby	ná adí	domácí potřeby	rekreace	kancelář.potřeby	součet
Vojta V	0	1	5	4	6	4	3	4	2	4	4	1	37
Janiška K	1	0	7	4	6	4	6	4	4	2	4	4	43
Vitám	1	0	6	7	4	4	4	4	3	3	5	1	41
Marša R	0	1	2	5	6	4	0	4	3	3	4	2	33
Ládík D	0	1	1	8	7	5	4	3	3	4	1	7	43
Tereška S	1	0	3	1	1	5	2	3	3	4	3	1	26
Ník a B	1	0	5	7	6	4	7	5	4	6	4	4	52
Michal Z	0	1	1	0	1	1	3	2	3	2	4	1	20
Nela A	1	0	4	2	4	4	5	3	4	2	5	4	37
Honzík V	0	1	4	4	5	3	1	2	2	4	4	2	31
Mířa Be	1	0	0	2	3	2	1	0	2	2	0	2	14
Sára P	1	0	5	4	6	6	3	1	2	2	4	1	34
Daník	0	1	4	6	5	6	4	6	4	4	7	6	52
Aniška V	1	0	5	4	5	2	3	3	4	2	3	0	31
Naty N	1	0	3	4	4	3	3	4	4	4	4	3	36
Dana	1	0	6	4	6	4	5	5	3	4	5	5	47
Aniška Z	1	0	5	3	5	4	5	7	4	4	4	4	45
Románek	0	1	4	7	6	4	5	7	3	4	5	5	50
Ník a D	1	0	6	4	6	5	5	7	3	4	5	5	50
průměr			4	4,210526	4,842105	3,894737	3,63	3,894737	3,1579	3,368421	3,947368	3,0526316	38

Skupina P4 - Varianta A

VARIANTA A - SKUPINA P4													
jméno dítě	D	CH	zvířata	doprava	povolání	oblečení	jídlo	osobní potřeby	ná adí	domácí potřeby	rekreace	kancelář.potřeby	součet
Kevin	0	1	2	1	2	0	3	1	1	0	3	2	15
Jan	0	1	3	2	4	0	2	2	2	1	4	3	23
Ellen	1	0	3	3	3	1	4	3	2	2	5	4	30
Pavel	0	1	1	3	4	3	3	1	2	2	6	2	27
Matěj	0	1	4	6	4	2	4	4	3	4	7	5	43
Klára	1	0	3	1	4	1	0	1	1	1	3	2	17
Tomi	0	1	4	2	4	2	3	3	2	3	4	3	30
Ondřej	0	1	2	0	4	0	2	1	1	1	3	1	15
Michal	0	1	2	2	0	0	2	1	1	0	2	1	11
Matteo	0	1	3	3	2	1	4	1	2	3	3	3	25
průměr			2,818	2,18182	3,18182	1,09091	2,82	1,63636	1,727	1,81818	4,09091	2,636364	24

Tabulka . Skupina P4 - Varianta B 1

VARIANTA B - SKUPINA P4													
jméno dítě	D	CH	zvířata	doprava	povolání	oblečení	jídlo	osobní potřeby	ná adí	domácí potřeby	rekreace	kancelář.potřeby	součet
Emma	1	0	1	1	2	2	2	2	1	0	1	1	13
Adéla	1	0	2	3	4	2	2	4	2	1	3	4	27
Martin	0	1	3	2	3	3	2	3	1	1	1	1	20
Lukáš	0	1	3	2	5	2	4	2	2	3	3	2	28
Pavel	0	1	3	2	5	1	3	3	3	2	2	2	26
Ondřej	0	1	3	1	2	2	2	2	2	1	3	2	20
Sabina	1	0	2	1	3	1	3	2	1	0	2	0	15
Jan	0	1	2	1	4	2	2	2	1	0	0	1	15
Léa	1	0	2	3	3	2	3	2	3	1	2	1	22
Tom	0	1	1	2	3	2	2	2	2	1	2	2	19
Davídek	0	1	3	3	3	3	4	3	3	1	4	2	29
Natálka	1	0	3	1	2	1	4	1	1	2	3	2	20
Linda	1	0	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	12
průměr			2,231	1,76923	3,15385	1,84615	2,69	2,23077	1,769	1,0769	2,07692	1,615385	20,46